

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KÂZİM TAŞKENT KLASİK YAPITLAR DİZİSİ

Aleksandr Sergeyeviç Puşkin

RUSLAN
ve
LUDMİLA

Çeviren: Kayhan Yükseler

Yapı Kredi Yayınları

Aleksandr Sergeyeviç Puşkin
RUSLAN VE LUDMİLA

Aleksandr Sergeyeviç Puşkin'in
YKY'deki kitapları

Yevgeni Onegin (2003)
Ruslan ve Ludmila (2010)
Poemalar (2012)
Yüzbaşının Kızı (2017)

KÂZIM TAŞKENT KLASİK YAPITLAR DİZİSİ

Aleksandr Sergeyeviç Puşkin

RUSLAN VE LUDMİLA

Çeviren

Kayhan Yükseler

YAPI KREDİ YAYINLARI

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Yapı Kredi Yayınları - 3160
Kâzım Taşkent
Klasik Yapıtlar Dizisi - 79

Ruslan ve Ludmila / Aleksandr Sergeyeviç Puşkin
Özgün adı: Ruslan i Lyudmila
Çeviren: Kayhan Yükseler

Kitap editörü: Fahri Güllüoğlu

Kapak tasarımı: Mehmet Ulusel

Baskı: printcenter
Sultan Selim Mahallesi Libadiye Sokağı No: 3
4. Levent 34416 İSTANBUL
Tel: +90 (212) 371 0 300
Sertifika No: 13779

Bu kitap **Print on Demand** yöntemiyle sipariş üzerine basılmıştır.

Çeviriye temel alınan baskı: Sobraniye Soçineniy tom tretiy Moskva, 1960

1. baskı: İstanbul, Ağustos 2010

3. baskı: İstanbul, Ekim 2019

ISBN 978-975-08-1840-0

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2019
Sertifika No: 44719

Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0212) 252 47 00 Faks: (0212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
[facebook.com/YapiKrediKulturSanatYayincilik](https://www.facebook.com/YapiKrediKulturSanatYayincilik)
twitter.com/YKYHaber
[instagram.com/yapikrediyayinlari](https://www.instagram.com/yapikrediyayinlari)

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İÇİNDEKİLER

Çevirmenin Önsözü • 7

RUSLAN VE LUDMİLA

İthaf • 11

Birinci Şarkı • 13

İkinci Şarkı • 30

Üçüncü Şarkı • 46

Dördüncü Şarkı • 60

Beşinci Şarkı • 71

Altıncı Şarkı • 88

Epilog • 100

ÇEVİRMENİN ÖNSÖZÜ

Altı şarkı ve epilogdan oluşan bu masal-poemada Güneş lakaplı Kiev Prensi Vladimir'in yiğit şövalyelerinden Ruslan ile Prens Vladimir'in kızı Prenses Ludmila'nın evlenmeleri, Ludmila'nın düğün gecesi bir büyücü tarafından kaçırılması, ardından, prensesi gizliden gizliye seven Prens Vladimir'in şövalyelerinden Rodgay, Farlaf ve Hazar Hanı Ratmir'in Ruslan'la birlikte Ludmila'yı arama girişimleri destansı-masalsı bir havada anlatılır.

Puşkin, mizahı, kahramanlığı, ironiyi, hüznü ve o dönemin tutucu çevrelerince fazla cesur bulunan ve tepkilere yol açan, bugüne çok olağan karşılanabilecek cinselliği bir arada kullandığı bu yapıtında, Rus tarihinden, eski Rus masallarından geniş biçimde yararlanmışır. Her şarkı (bölüm), yapıtın bütünüyle hem ezgisel hem de yapısal olarak uyum içindedir. Puşkin, aşırı coşkulardan, okuyucunun duygularını sarsacak anlatımdan özenle kaçınır, dili yalın ve süslemesizdir.

Puşkin, ilk poeması olan *Ruslan ve Ludmila*'yı 21 yaşında kaleme almıştı. Yenilikçi ve canlı üslubu hemen dikkatleri çekti. Hayatın eğlenceli yanı, Puşkin'in bu yapıtına kadar hiçbir Rus yazarınca bu denli güçlü dile getirilmemişti. Kullandığı kaba halk dili, kimi soylu çevrelerce yerden yere vurulurken, Puşkin'den yana gençler tarafından övgüyle karşılandı. O dönemin Rus şiirine hayli aykırı gelebilecek yaklar kullanıyordu, bir örnek:

*Ama dinle dostum: Dert değil ki
Kararsız gençliğin yitirilmesi.
Kuşkusuz, ak saçlı bir ihtiyarım şimdi,
Biraz da kamburum çıkmış belki;
Değilim artık eskiden olduğu gibi,
Ne öyle canlı, ne öyle sevimli;
“Ama,” diye çaçaron kadın ekledi.
Açıyorum sırrımı: “Ben büyücüyüm!”*

Puşkin bu yapıtında temel düşüncesini, çok açık ve mantık sırasına uygun biçimde ortaya koyar. Kötülüğe karşı iyiliğin, zorbalığa karşı özgürlük düşüncesinin, sahtesine karşı gerçek kahramanlığın, suçluya karşı adaletin zaferini; gözüpekliği, dürüstlüğü, Finli-den Hazar hanına kadar Rus olmayan kahramanlara duyulan sempatinin getirdiği yüceliği gayet canlı bir biçimde yansıtır. O zamana kadar Rus edebiyatında bir benzeri görülmemiş bu yeni poema, sınırsız iyimserlik ve yaşam sevinciyle dolup taşıyordu.

Ruslan ve Ludmila’da özgürlüğün, sadeliğin, doğallığın, gerçeğin dile getirilmesi, basit bir masalın yüceltilmesine ve onun bir epik destan düzeyine yükseltilmesine, kaba sözcüklerin ve uyakların kullanılmasına kadar varan halkçı eğilim, gerçekten de bir edebiyat kıyametinin kopmasına, ünlü Rus düşünür ve edebiyat eleştirmeni Vissarion Belinski’nin vurguladığı gibi, *Ruslan ve Ludmila*’nın gün ışığına çıkmasıyla, Rus yazın tarihinde yeni bir dönemin başlamasına yol açtı. Bu anlamda Puşkin’in bu yapıtı, kimi Rus eleştirmenlerce modası geçmiş sahte klasisizm akımına karşı kazanılan bir zafer olarak görüldü. Puşkin’in öğretmeni, Rus romantizminin öncülerinden ünlü Rus şairi Vasili Jukovski, Puşkin’e gönderdiği portresinin arkasına şöyle yazacaktı: “Kaybeden öğretmenden, zaferi kazanan öğrencisine...”

Ruslan ve Ludmila poemasından sonra Puşkin’in yaşamının ve yapıtlarının Petersburg dönemi sona erdi. Puşkin’in yaratıcılığı, anayasal monarşiden yana olan soyluların başlattığı kurtuluş hareketinin tırmanış ve Dekabrist ideaların ilerleme yıllarında çiçek açmış ve gelişmiştir.

Kayhan Yükseler

RUSLAN VE LUDMİLA

İTHAF

Sizin için, gönlümün sultanları,
Güzelleri, sizin için sadece
Yazdım güvenilir elimle
Evvel zaman masalları,
Fısıltısı altında geveze geçmişin
Ve altın boş vakitlerimde;
Kabul edin bu neşeli dizelerimi!
Kimseden bir övgü beklemeden!
Tatlı bir umutla mutluyum şimdi,
Belki de genç bir kız aşk titremesiyle
Bakacak diye gizli gizli
Benim günahkâr şiirlerime.

Koyun kenarında yeşil bir meşe vardır;
Meşenin üzerinde de altın bir zincir:
Bilge bir kedi gündüz gece
Durmadan dolaşır zincirde;
Sağa gitti mi – şarkı çıkarır,
Sola gitti mi – masal anlatır.

Orası harika: Orada orman cini dolaşıyor,
 Denizkızı oturuyor dalların üzerinde;
 Orada gizemli yollarda benzersiz
 Vahşi hayvanların izleri;
 Orada tavuk ayaklar üzerinde
 Bir kulübe dikiliyor kapısız penceresiz;
 Orası orman ve vadidir göz alabildiğine;
 Orada dalgalar boşanır gürleye gürleye
 Şafağa doğru kumlu ve ıssız kıyıya,
 Ve otuz yakışıklı şövalye birbirinin ardından
 Çıkıyor berrak, parıltılı sulardan,
 Ve onlarla birlikte denizci amcaları;¹
 Prens önünden geçerken orada
 Tutsak ediyor korkunç çarı;
 Orada namlı bir bahadırı
 Halkın önünde ormanlardan, denizlerden
 Bulutlar içinde götürüyor büyücü;
 Orada prenses kederleniyor zindanda,
 Sadakatle hizmet ediyor bir bozkurt ona;
 Orada Baba-Yaga² havanı ile
 Gezinip duruyor kendi kendine;
 Orada Kral Kaşçey³ altınların başında çürüyor;
 Orada Rus ruhu var... Orası Rus kokuyor!
 Ben de oradaydım ve bal şarabı içtim;
 Gördüm denizin kıyısındaki yeşil meşeyi;
 Altında oturdum ve bilge bir kedi
 Kendi masallarını anlattı bana.
 Birini hatırlıyorum: Bu masalı
 Aktaracağım şimdi dünyaya...

1 Amca: Soylu ve zengin aile çocuklarının eğitimi üstlenen kişi, bizdeki lalaya benzer. (ç. n.)

2 Baba-Yaga: Elinde süpürgesiyle, kovaya benzeyen bir havanda uçarak dolaşan cadı. (ç. n.)

3 Kaşçey (Ölümsüz Kaşçey): Rus masallarında hortlak. (ç. n.)

BİRİNCİ ŞARKI

Çok çok eski günlerin olayları,
Kadim zamanların efsaneleri...

Vladimir-Güneş⁴ kudretli oğulları
Ve yoldaşlarıyla birlikte görkemli
Salonunda⁵ şölen veriyordu;
En küçük kızını evlendiriyordu
Cesur Prens Ruslan'la
Ve ağır bardaktan bal şarabını da
Onların sağlığına içiyordu.
Ağır ağır yiyorlardı atalarımız,
Köpüren bira ve şarap dolu
Kepçeler ve gümüş kupalar telaşsız
Konukların etrafında gidip geliyordu.
Neşe akıtıyordu yüreklere içkiler,
Köpük fışırıyordu kenarlarında,
Ciddiyetle içki dağıtırken sâkiler,
Yerden selamlıyorlardı konukları.

4 Prens Vladimir: Lakabı Güzel-Güneş olan Kiev Prensi Vladimir Svyatoslaviç (948-1015). (ç. n.)

5 Rusçası *gridnitsa*: Prens saraylarında konukların ve şövalyelerin kabul edildiği, bazen şövalyelerin kaldığı büyük salon. (ç. n.)

Sözler karışmıştı anlaşılmaz bir gürültüye;
 Uğulduyor konukların şen çevresi;
 Tatlı bir ses duyuldu birdenbire
 Ve tınlayan guslilerin⁶ akıcı sesi;
 Herkes sustu, Bayan'ı⁷ dinliyor:
 Ve nefis sesli şarkıcı övüyor
 Güzel Ludmila'yı ve Ruslan'ı;
 Ve Lel'in⁸ onlara ördüğü tacı.

Ateşli tutkuyla yorgun mu yorgun,
 Ne yiyor, ne içiyor âşık Ruslan;
 Sevgili can yoldaşına bakıyor,
 İç çekiyor, öfkeleniyor, yanıyormuş
 Ve sabırsızlıktan çekiştirerek bıyıklarını
 Sayıyor geçen her dakikayı.
 Kederler içinde, bulutlu yüzleriyle
 Gürültülü düğün ziyafetinde
 Oturuyor üç genç bahadır;
 Boş kepçelerin başında öylece sessiz
 Unutulmuş kulplu gümüş kupalar,
 Braşnolar⁹ da geliyor tatsız tuzsuz;
 Dinlemiyorlar bilici Bayan'ı;
 Bulanık gözlerini yere dikmişlerdi:
 Bunlar Ruslan'ın üç rakibiydi;
 Zavallılar kalplerinde gizliyorlardı
 Aşkın ve kinin yakıcı zehrini.
 Biri – Rodgay, cesur savaşçı,
 Bereketli Kiev tarlalarının
 Sınırlarını kılıcıyla ayıran;
 Farlaf'tı ikincisi, küstah yaygaracı,
 Şölenlerde kimsenin baş edemediği,
 Ama kılıçlar arasında ürkek savaşçı.

6 Arp'a benzeyen geleneksel Rus çalgısı. (ç. n.)

7 Destanlarda geçen eski Rus ve Slav ozanı. Ayrıca geleneksel Rus akordeonu. (ç. n.)

8 Slav aşk Tanrıçası. (ç. n.)

9 Braşno: Çavdar unundan yapılan kutsal bir yemek türü. (ç. n.)

Sonuncusu tutkulu düşüncelerle dolu
 Hazar Hanı genç Ratmir'di.
 Üçünün de yüzleri asık ve solgundu,
 Neşeli şölen – onlara şölen değildi.

İşte sona erdi; kalkıyorlar sırayla,
 Karışıp gürültülü bir kalabalığa,
 Ve herkes bakıyor genç evlilere:
 Gelin gözlerini yere indirmişti,
 Üzüntülü bir hali vardı sanki,
 Işıyordu yüzü mutlu damadın ise.
 Ama tüm doğayı bir gölge sarıyor,
 Artık vakit gece yarısına yakın;
 Bal şarabıyla içleri geçince boyarların,
 Bir selamla çekip evlerine gittiler.
 Damat sevinç içinde, esrimede:
 Okşuyor imgeleminde
 Utangaç kızın güzelliğini;
 Büyük prens hayırdıayla, ama
 Gizli, kederli bir duygulanmayla
 Kutsuyor genç evlileri.

Ve işte sonunda genç gelini
 Götürüyorlar evlilik yatağına;
 Işıklar söndü... Ve aşk tanrıçası
 Yakıyor gece lambasını.
 Tatlı umutlar gerçekleşti,
 Hazırlanıyor aşkın hediyeleri;
 Düşüyor kıskanç giysileri
 Çargrad¹⁰ halılarına...
 Duyuyor musunuz aşk fısıltısını
 Ve tatlı sesini buselerin
 Ve kesilen mırıltısını
 Son çekingenliklerin?

10 İstanbul. (ç. n.)

Önce koca varıyor zevke;
 Ve sonunda başladılar... Birdenbire
 Gök gürlledi, bir ılık parladı siste,
 Lamba sönüyor, duman koşuyor,
 Ortalık karardı, her şey titriyor,
 Ruslan donakalmıştı yerinde...
 Her şey sustu. Korkunç sessizlikte
 İki kez tuhaf bir ses işitildi
 Ve rengi sis perdesinden de
 Kara biri dumanın içinden yükseldi...
 Ve terem¹¹ boş ve sessiz yine;
 Damat kalkıyor korku içinde,
 Yüzünden soğuk terler boşanıyor,
 Titreye titreye soğuk elleriyle
 Dilsiz karanlığı araştırıyor...
 Ah, felaket: yok sevgili karısı!
 Yakalamaya çalışıyor boş havayı;
 Koyu karanlıkta sır olmuş Ludmila'sı,
 Meçhul bir güç çalıp götürmüş onu...

Ah, aşkın çilekeşi tutkuyla
 Acılar çekiyorsa ümitsizce,
 Dostlarım, yaşamak üzücü de olsa.
 Pekâlâ yaşanabilir yine de.
 Ama uzun, çok uzun yıllar sonra
 Arzuların, gözyaşlarının, tasanın nedeni –
 Delice sevdiğin eşini kucaklamak,
 Ve birden bir anlık eşini
 Sonsuza dek elinden kaçırmak...
 A dostlar, öleydim daha iyiydi!

11 Saray gibi ev, şato, aynı zamanda kule, burç; burada oda anlamında. (ç. n.)

Ama hayatta kadersiz Ruslan.
 Ama büyük prens ne söylemişti
 Korkunç söylentiyle birden yıkılan?
 Damada güreleyerek müthiş öfkeli,
 Onu ve saray erkânını topluyor:
 “Nerede, Ludmila nerede?” diye soruyor
 Ateşler basan korkunç alnıyla.
 Ruslan duymuyor. “Çocuklar, can yoldaşları!
 Hatırlıyorum geçmişteki yararlıklarınızı:
 Ah, acıyın şu yaşlı adama!
 İçinizden kim razı, söyleyin
 Kızımın peşinden fırlamaya?
 Kahramanlığı boşa çıkmayana,
 –Sen yana yakıla ağla, hain!
 Koruyamadın kendi karını!–
 Ona Ludmila’yı vereceğim
 Ve atalarımdan kalan ülkemin yarısını.
 Peki, kim gönüllü, evlatlarım, dostlarım?”
 “Ben!” dedi damat efkârlı.
 “Ben! Ben!” diye bağırdı
 Rodgay’la, Farlaf ve kıvançlı Ratmir:
 “Şimdi eyerleyeceğiz atlarımızı;
 Tüm dünyayı dolaşmak bizleri sevindirir.
 Babamız, uzatmayacağız bu ayrılığı;
 Endişelenme! Gidiyoruz prensesin ardından.”
 Ve acıdan yorgun düşen yaşlı adam
 Sessiz bir şükran ve gözyaşları
 İçinde onlara ellerini uzatıyor.

Yola dördü beraber çıkıyor;
 Ruslan derin üzüntüsüyle
 Hayli çökmüş görünüyor;
 Yitirilen gelin düşüncesi de
 Paralıyor onu ve uyuşuyor.
 Atlıyor hepsi çevik atlarına;
 Dinyeper ırmağının mutlu kıyıları boyunca
 Uçuyorlar toz direkleri kaldırarak;
 Gözlerden gitgide uzaklaşarak;
 Atlılar artık görünmüyor...
 Ama büyük prens ıssız ovaya
 Uzun uzun bakıyor hâlâ
 Ve düşüncesi peşlerinden uçuyor.

Hem sağduyusunu hem belleğini yitiren
 Ruslan acılar çekiyordu sessizce.
 Farlaf omzu üzerinden bakarak kibirle
 Ve elleri böğründe şişinirken
 Bir çalımla Ruslan'ın ardından gidiyor.
 Farlaf dedi ki: "Özgürlüğüme dostlarım,
 "Güçbela kavuştum sonunda!
 Ee, şu devle yakında karşılaşır mıyım?
 O zaman ne kanlar akacak ama!
 O zaman, kıskanç aşk kurbanları!
 Neşelen benim şaşmaz kılıcım,
 Neşelen benim çevik atım!"

Hazar Hanı imgeleminde
 Kucaklarken Ludmila'yı, az kaldı
 Oynayacaktı eyerin üzerinde:
 İçinde kaynıyor genç kanı.
 Gözleri umut ışıyla dolu
 Kâh gidiyor dörtnala,
 Kâh huylandırıyor yaman atını,
 Fırdolayı dönüyor, şaha kalkıyor,
 Ya da tepelere sürüyor yeniden.

Rodgay, suratı asık- hiç konuşmuyor
Korkarak bilinmeyen kaderinden
Ve kıskançlıkla acı çekerken boş yere
Herkesten daha endişeli görünüyor.
Ve korkunç bakışları iç karartıcı biçimde
İkide bir prenze dikiliyor.

Birbirine düşman dört adam tek yoldan
Gün boyu birlikte yol aldı;
Dinyeper'in hafif meyilli kıyısı kararmıştı;
Gecenin gölgeleri yayılıyor doğudan;
Duman vardı Dinyeper'in üstünde:
Atlarını dinlendirmek gerekiyordu.
İşte dağın eteğinde geniş bir yol ile
Yine geniş bir yol kesişiyordu.
“Ayrılalım,” dediler, “vakit geldi!”
“Güvenelim bilinmez yazgımıza.”
Ve her at duyumsamadan durdu,
Kendi isteğiyle seçti yolunu.

Mutsuz Ruslan ne yapıyorsun
Bir başına bu تنها sessizlikte?
Ludmila'yı, o korkunç düğün gecesini,
Her şeyi, düşünde gördüğünü sanıyorsun.
Çekmişsin kaşlarına tunç miğferi,
Güçlü kollarından da salmışsın dizginleri,
Tarlaların arasından adeta yürüyüşle
Gidiyorsun ve yüreğinde gitgide
Ölüyor umut, inanç sönüyor.

Ama birden karşısına bir mağara çıkıyor!
 İçeride bir ışık. Oraya doğru,
 Doğayla aynı yaşta olan, uykulu
 Kemerlerin altına üzüntüyle yürüyor,
 Peki, ne görüyor orada?
 Mağarada bir ihtiyar: Sakin bakışlı,
 Temiz görünümlü, ak sakallı;
 Yanan bir kandilin karşısında,
 Oturmuş eski bir kitabın başına,
 Büyük bir dikkatle okuyor kitabı.
 Tatlı bir gülümsemeyle Ruslan'a
 "Hoş geldin oğlum!" dedi.
 "Yirmi yıldır burada bir başıma
 Yaşlı hayatımın karanlığında çürüyorum;
 Ama uzun zaman önce öngördüğüm
 Beklediğim gün sonunda geldi.
 Kader birleştirdi ikimizi:
 Otur ve beni dikkatle dinle:
 Ruslan, Ludmila'dan yoksun oldun;
 Yitiriyor gücünü sağlam ruhun;
 Ama akıp gider kötülüğün hızla geçen anı:
 Geçici bir süre yazıldı alınına bu yazı.
 Umutla, capcanlı bir inançla
 Yürü her şeyin üzerine, yitirme umudunu,
 İleri! Cesur yüreğinle ve kılıcınla
 Aç kendi yolunu kuzeye doğru.

Şunu bil Ruslan: Seni aşağılayan
 Kuzey dağlarının sahibi olan
 Korkunç büyücü Çernomor'dur,¹²
 Güzellerin ezeli hırsızıdır...
 Henüz onun barınağına kimsenin
 Gözleri bugüne kadar giremedi;
 Ama sen – şeytani oyunların yok edicisi,

12 Çernomor: Kara veba, kara musibet anlamında bir isim. (ç. n.)

O barınağa gireceksin ve zalimin
 Senin ellerinden olacak ölümü.
 Artık diyecek sözüm kalmadı sana;
 Gelecek günlerinin kaderi senin,
 Senin elinde oğlum bundan sonra.”

Yiğidimiz ihtiyarın ayaklarına kapandı
 Ve sevinç içinde ellerini öpüyor,
 Yüreği unutmuştu çektiği acıları,
 Dünya gözlerinin önünde aydınlanıyor.
 Yeniden canlanmıştı; ve yine birden
 Alevlenen yüzünde bir acı...
 İhtiyar dedi: “Derdinin yok gizlisi saklısı;
 Ama bu derdi zor değil dağıtabilmen,
 Senin için korkunç olanı
 Ak saçlı büyücünün aşkı;
 Rahatla, bil ki: Boşuna bir uğraşı
 Korkutamaz genç bir kıızı.
 Büyücü ufuktan indirir yıldızları,
 Ay titremeye başlar ısıklık çaldı mı;
 Ama zamanın yarasına karşı
 Güçlü değildir ilmi irfanı.
 Kıskanç, yüreksiz bekçisidir
 Acımasız kapı kilitlerinin,
 Sadece çelimsiz zalimidir
 Hapsettiği büyüleyici esirenin.
 Dolaşır sessizce kızın çevresinde.
 Lanetler savurur korkunç yazgısına...
 Ama gün geçiyor iyi kalpli şövalye,
 Güzel bir uyku gerekiyor sana.”

Ruslan yumuşak yosunlara uzanıyor,
 Sönmekte olan ateşin karşısında;
 Uykuda avunacak bir şey arıyor,
 İç çekiyor, dönüyor sağa sola...

Boşuna! En sonunda şövalye:
 “Sevgili baba,” diyor. “Nedense
 Bir türlü uyku tutmuyor beni!
 Ne yapmalıyım: yaralıdır yüreğim,
 Uyku uyku değil, yaşamak ne tiksindirici!
 İzin ver serinletsin yüreğimi
 Kutsal sohbetin, öğütlerin,
 Şu küstah sorum için bağışla beni:
 Açıl: Kimsin sen, ey kayırıcı,
 Yazgının anlaşılmaz sırdaşı?
 Kim bıraktı bu ıssız yere seni?”

Yaşlı adam acılı bir gülümsemeyle
 İç çekerek karşılık verdi: “Sevgili oğlum,
 Uzaklardaki anayurdumun çoktan unuttum
 Kasvetli kıyılarını. Finliyim doğma büyüme,
 Sadece bizlerin bildiği vadilerde
 Sürüsünü güderken yöre köylerin,
 Dertsiz, tasasız gençliğimde sadece
 Geçilmez, gür meşelikleri tanıdım, bildim,
 Kayalarımızın mağaralarını, dereleri
 Ve yoksulluğun yabancı eğlencelerini.
 Ne ki yaşamak bu huzur verici sessizlikte
 Bağışlanmamış bana uzun süreli.

O zamanlar köyümüzün yakınında
 Kuytuların hoş çiçeği gibi, Naina
 Adlı bir kız yaşırdı.
 Kız arkadaşları arasında
 Güzelliğiyle ün salmıştı.
 Günlerden bir gün sabah zamanı;
 Gaydamı çala çala sürümü
 Gölgeyi çayırda güdüyordum.
 Çağıldıyordu karşımda bir dağ pınarı.
 Güzel, genç bir kız tek başına
 Kıyıda oturmuş taç örüyordu.
 Yazgım oraya sürüklüyordu beni...

Ah, yiğit şövalye o kız Naina idi!
 Ona doğru yürüdüm ve uğursuz bir yalım
 Bir ödülü oldu küstah bakışlarımın,
 Ve tanıdım aşkı tüm benliğimle,
 Göksel sevinciyle
 Ve acı veren kederiyle...

Yılın yarısı rüzgâr gibi geçti:
 Heyecandan titreyerek açtım gönlümü,
 Dedim ki: "Naina seviyorum seni."
 Ama ürkek hüznümü
 Kibirle dinliyordu Naina,
 Yalnızca kendi güzelliğine hayran
 Şöyle yanıt verdi kayıtsızca:
 "Seni sevmiyorum çoban!"

Ve her şey gözümde vahşileşti,
 İç karartıcı oldu: Baba ocağım
 Köhne kulübe, meşeliklerin gölgesi,
 Neşeli oyunları çobanların –
 İstirabımı hiçbir şey yatıştırmıyordu.
 Bu onmaz kederle yüreğim kurudu, soldu.
 Ve en sonunda aklıma koydum,
 Fin ovalarını terk edip gitmeyi;
 Denizlerin tekinsiz çevrintilerini
 Aşıp kardeşlik birliğiyle
 Savaşta kazanacağım ünle de
 Naina'nın gururlu ilgisini hak etmeyi.
 Çağırdım gözü pek balıkçıları
 Tehlikeyi göze alarak altın aramaya.
 Ve atalarımın dingin yurdu ilk defa
 Duydu savaş kılıçlarının şakırtısını
 Ve baş eğmez sandalların gürültü patırtısını.
 Köyümün korkusuz insanlarıyla
 Uzaklara gittim umutla dolu;
 Tam on yıl karları ve dalgaları
 Kızıla boyadık düşman kanıyla.

Bir söylenti çıktı: Yad ellerin krallarını
 Küstahlığım korkutmuş iyice;
 Ve onların kendini beğenmiş drujinaları¹³
 Kaçıyorlardı kuzeyin kılıçları önünde.
 Neşeyle ve acımasızca savaşıyorduk,
 Haraçları, ganimetleri bölüşerek
 Yendiğimiz düşmanla oturuyorduk
 Dostluk sofralarının başına.
 Ne ki kalbim Naina'yla dolu,
 Savaş ve şölenlerin gürültüsünde,
 Gizli bir kederle ıstırap çekiyordu.
 Fin kıyılarının derin özlemiyle.
 Dedim ki: "Yoldaşlar eve dönme zamanı geldi,
 Asalım şölenlik örme zırh gömleklerimizi
 Doğduğumuz, büyüdüğümüz evlerin girişlerine."
 Ve takırdamaya başladı bir dizi kürek;
 Korkuları bırakarak arkamızda,
 Sevgili anayurdumuzun koyuna
 Gururlu bir sevinçle girdik.

Ateşli arzular gerçekleşti,
 Gerçekleşti hayalleri eski günlerin!
 Tatlı buluşma anı,
 Ve sen ışıldadın benim için!
 Kibirli güzelin ayaklarına
 Attım kana bulanmış kılıcımı,
 Mercanları, incileri ve altınları;
 Tutkuyla esriyordum karşısında,
 Kıskanç kız arkadaşlarının
 Sessiz kalabalığıyla çevrili,
 Dikiliyordum uysal bir tutsak gibi;
 Ama benden kaçtı Naina,
 Aldırışsız bir tavırla:
 "Kahraman, seni sevmiyorum!" dedi.

13 Preense bağlı gönüllü birlik. (ç. n.)

Tekrarlamaya gücümün yetmediği
 Olayları ne diye anlatayım oğlum?
 Ah, yalnızım, çok yalnızım şimdi,
 Mezar kapılarında gönülden uyurken,
 Hatırlıyorum elemimi ve kimi zaman
 Bir düşünce doğunca geçmişle alakalı,
 Yuvarlanıyor aşağı ak sakallarımdan
 Ağır mı ağır bir damla gözyaşı.

Ama dinle: Benim yurdumda
 Tenhaların balıkçıları arasında
 Olağanüstü bir bilim saklıdır.
 Ebedi sessizliğin sığınağı altında,
 Ormanların arasında, uzak bir kuytuda,
 Ak saçlı büyücüler yaşarlar;
 Yüce bilgelik konularına
 Yönelmiştir tüm düşünceleri;
 Herkes duyar seslerini tüyler ürperten
 Olmuşu olacağı bildiren,
 Ve ölüm de, aşkın kendisi de
 Onların korkunç iradelerine bağlıdır.

Ve ben gözü doymaz arayıcısı aşkın,
 Karar verdim umutsuz bir acıyla
 Naina'yı büyülerle kendime bağlamaya,
 Soğuk kızın kibirli yüreğinde
 Aşk sihirle tutuşturmaya.
 Özgürlüğün kollarına koşuverdim,
 Ormanların ıssız karanlığına;
 Ve büyücülerin eğitiminde orada
 Göze görünmeyen yıllar geçirdim.
 Nicedir arzuladığım an gelmişti,
 Ve doğanın korkunç sırrına
 Parlak bir düşünceyle ermiştim:

Öğrendim gücünü büyülü sözlerin,
 Aşkın zirvesini, zirvesini emellerin!
 ‘Şimdi sen benimsin Naina!
 Bizim zaferimiz,’ diye düşündüm.
 Gerçekte muzaffer olan oysa
 Kaderdi, benim ısrarlı izleyenim.

Ateşli bir arzunun taşkınlığında,
 Yeni umutların hayaliyle
 Büyü yapıyorum aceleyle,
 Ruhları çağırıyorum – ve karanlık ormanda
 Müthiş hızla bir şimşek oku geçti
 Ve büyülü bir hortum patlayıverdi,
 Yer sarsıldı ayaklar altında...
 Ve birden oturuyor karşımda
 Çökük gözleri ıslıl ıslıl yanan
 Kamburuyla, titrek başlı
 Ak saçlı, kara kuru bir kocakarı,
 Hazin bir köhnelik tablosu.
 Ah şövalye, Naina’ydı bu!...
 Dehşete kapılmış, susuyordum,
 Korkunç hayaleti süzerken, gördüklerime,
 Hâlâ kuşklar içinde inanamıyordum,
 Ağlamaya, bağırmaya başladım birdenbire:
 ‘Olabilir mi, ah, Naina bu sen misin?
 Naina nereye gitti güzelliğin?
 Söyle, yoksa gökler mi seni
 Böylesine korkunç değiştirdi?
 Söyle, çok mu oldu dünyayı bırakarak
 Ruhumdan ve sevgilimden ayrılalı?
 Çok mu?’ ‘Tam kırk yıl,’ oldu
 Kızın uğursuz yanıtı.
 ‘Yetmiş yaşıma bastım şimdi.
 Elden ne gelir,’ dedi cırıltılı sesle.
 ‘Yıllar birbiri ardından uçup gitti.

Geçti benim baharım, senin de –
Yaşlanmayı becerdik ikimiz de.
Ama dinle dostum: Dert değil ki
Kararsız gençliğin yitirilmesi.
Kuşkusuz, ak saçlı bir ihtiyarım şimdi,
Biraz da kamburum çıkmış belki;
Artık değilim eskiden olduğu gibi,
Ne öyle canlı, ne öyle sevimli;
Ama,’ diye çaçaron kadın ekledi:
‘Açıyorum sırrımı: ‘Ben büyücüyüm!’

Böyle oldu gerçekten de.
Donup kalmıştım karşısında,
Tüm şeytani kurnazlığımla
Tam anlamıyla bir aptaldım işte.

İşte böyle dehşet verici: Tamamen
Felaketle sonuçlanmıştı büyü.
Bana karşı ak saçlı ilahem
Yeni bir tutkuyla yanıp tutuşuyordu,
Ağzını çarpıtarak pis bir gülüşle,
Mezardan gelen bir sesle ucube
Bana aşkını ilan ediyordu.
Bir düşün çektığım ıstırabı!
Titriyordum, yere dikerken gözlerimi;
Beni usandıran ihtiraslı sözlerini
Aksırık tıksırık arasında sürdürerek
Dedi ki: ‘Evet, şimdi tanıdım bu kalbi;
Vefalı bir dost görüyorum, bu yürek
Tatlı ihtiraslar için yaratılmış,
Uyandı duygular, yanıp tutuşuyorum.
İstirap çekiyorum aşk arzusuyla...
Hadi, gel atıl kollarıma...
Ah, sevgilim, bir tanem ölüyorum!’

Ve bu sırada, dinle Ruslan,
 Baygın gözlerini kırıştırtıyordu;
 Ve bu sırada tutmuş kaftanımdan,
 Çalı gibi kollarıyla bırakmıyordu;
 Ve bu sırada – donup kalmıştım,
 Gözlerimi yumdum korkuyla;
 Gücüm de kalmamıştı dayanmaya;
 Bir çılgılla fırladım, kaçtım
 Arkamdan bağırıyordu kocakarı:
 ‘Vay, seni aşâğılık seni!
 Mahvettin huzurlu hayatımı,
 Masum bir kızın aydınlık günlerini!
 Elde ettin Naina’nın aşkını,
 Şimdi de tutar küçümsersin,
 Erkek milleti! İhanettir soluduğu hepsinin!
 Heyhat! Suçu sen kendinde ara;
 Bu bahtsız baştan çıkardı beni!
 Tutkulu bir aşka teslim ettim kendimi...
 Hain, canavar! Yüzkarası!
 Ama titre, kork, seni kız avcısı!’

Böylece ayrıldık. O zamandan beri
 Düş kırıklığıyla dolu kalbimle
 Burada yaşıyorum, kuytu köşemde;
 Ve dünyada bir ihtiyar için teselli
 Doğa, bilgelik ve huzurdur.
 Artık mezar da çağırıyor beni;
 Ne var ki eski duygularını
 Yaşlı kadın hiç unutmadı
 Ve aşkın gecikmiş alevini
 Küskünlükle kine çevirdi.
 Karanlık ruhıyla kötülüğü severek,
 Yaşlı büyücü mutlaka
 Sana da kinlenecek;
 Ama acı sonsuz değildir dünyada.”

Yiğidimiz büyük bir hevesle dinlemişti
İhtiyarın hikâyesini: Işıltılı gözlerini
Uyuklarken bile yummadı
Ve gecenin sessizce akıp gidişini
Derin düşünceler içinde duymadı.
Ama göz alıcı gün ısıldıyor...
Yiğit şükranla çekerek içini
Yaşlı büyücüyü kucaklıyor;
Yüreği umut doluydu şimdi;
Çıkıp gidiyor. Kışneyen atını
Bacaklarıyla kısırdı Ruslan,
Eyeri üzerinde kendini topladı.
Dedi ki: “Bırakma beni sevgili babam!”
Ve doludizgin gidiyor ıssız çayırdı.
Ak saçlı bilge genç dostuna:
“Yolun açık olsun!” diye bağırıyor ardı sıra.
“Elveda, karını sev daima!
Yaşlı adamın öğütlerini de unutma!”

İKİNCİ ŞARKI

Rakipler, savaş sanatında,
Aranızda dünyayı tanımayın;
Taşıyın haraçları karanlık bir şana
Ve zevkini çıkarın düşmanlığın!
Dünya şaşarken korkunç şöenlere,
Diyelim ki donakaldı karşınızda;
Sizler için ne üzüldür kimse,
Ne de karışır yaptıklarınıza.
Sizler, farklı türün rakipleri,
Şövalyeleri Parnas¹⁴ dağlarının,
Göldürmemeye çalışın milleti
Edepsiz gürültüsüyle dalaşmanızın;
Küfürleşin – yalnız dikkatlice,
Ama siz, aşkta birbirinizin rakibi
Dostça yaşayın, mümkünse!
İnanın bana dostlarım:
Kimin mutlak kaderine,
Yazılmışsa genç bir kızın kalbi,
Dünyaya inat o sevgili olacaktır;
Öfkelenmek aptallıktır ve günahdır.

14 Yunanistan'da sıradağ, mitolojide Apollon'un ve Musaların (esin perileri) tapınağının bulunduğu yer. (ç. n.)

Gizli bir önsezinin bunalttığı
 Rogday – dizgin tanımaz savaşı,
 Yol arkadaşlarını bıraktıktan sonra,
 Issız bir diyara dalmıştı
 Ve ormanın kuytuları arasında,
 Derin düşüncelere dalmış gidiyordu;
 Sanki bir iblis acı çeken yüreğini
 Endişelendiriyor ve kuşkulandırıyor
 Ve mahzun şövalye şöyle fısıldıyordu:
 “Geberteceğim!... Yıkacağım tüm engelleri...
 Ruslan!... Beni tanıyacaksın...
 Genç kız ağlıyordur şimdi...”
 Ve atını çevirerek ansızın
 Doludizgin dönüyor geri.

Bu sırada gözü kara Farlaf,
 Tatlı tatlı kestirip bütün sabah,
 Öğlen ışığından da korunduktan sonra,
 Tek başına çayın kenarına oturmuştu,
 Manevi gücünü pekiştirmek amacıyla
 Huzurlu sessizlikte yemek yiyordu.
 Birden görüyor. Biri ovada,
 Fırtına gibi geliyor dörttnala;
 Ve daha fazla zaman harcamadan
 Farlaf bırakarak yemek yemeyi,
 Mızrağı, tolgayı, kolçakları, yelmeyi,
 Eyere atladı ve ardına bakmadan
 Uçuyor – adam da onun ardından.
 “Dur, seni şerefsiz kaçak seni!”
 Diye Farlaf’a bağıırıyor yabancı.
 “Aşağılık herif, sana bir yetişeyim!
 Başını gövdenden ayıracağım kesin!”
 Farlaf tanıyınca Rodgay’ın sesini,
 Dehşet içinde kalakaldı bükünerek,
 Ve kaçınılmaz bir ölümü bekleyerek,
 Gittikçe daha hızlı sürüyordu atını.

Tıpkı tavşan da böyle hızlı hızlı,
 Kısarak kulaklarını korkuyla,
 Ormanın içinden tarlada, tümseklerde
 Bir köpekten kaçır hoplaya sıçraya.
 Anlı şanlı kaçış yerinde
 Eriyen karın baharda
 Bulanık selleri akıyordu
 Ve toprağın nemli bağrını deşiyordu.
 Çevik at hızla gidiyor hendeğe doğru,
 Savurarak ak yelesini, kuyruğunu,
 Çelik gemine geçirdi dişlerini
 Ve hendeğin karşı tarafına attı kendini;
 Gelgelelim yüreksiz atlı
 Tepetaklak çamurlu hendeğe yuvarlandı,
 Ne yeri görüyordu, ne de göğü
 Ve ölümü kabullenmeye hazırdı artık.
 Rodgay hızla dere yatağına sokuluyor;
 Acımasız kılıç havaya kalkık;
 “Öl, geber korkak!” diye haykırıyor...
 Birden tanıyor Farlaf’ı;
 Bakıyor, indirdi kollarını;
 Sıkıntı, şaşkınlık ve öfke
 Yansıdı yüz çizgilerinde;
 Dili tutularak, dişlerini sıkarak,
 Kahraman başı önde
 Hızla hendekten uzaklaştı,
 Kudurmuştu... Ama az kaldı
 Alay edecekti kendisiyle.

Sonra rastladı dağın eteğinde
 Kambur ve bembeyaz saçlarıyla
 Yarı canlı yarı ölü bir kocakarıya.
 Yaşlı kadın yol değneğiyle
 Ona kuzey yönünü gösterdi:
 “Onu orada bulacaksın,” dedi.
 Rodgay’ın içi sevinçle doldu taşıtı ve böylece
 Uçar gibi gitti kaçınılmaz bir ölüme.

Ya bizim Farlaf? Hendekte yatıyordu,
Nefes almaya bile cesaret edemeyerek
“Sağ mıyım ben?” diye içinden geçirek.
“Kindar rakibim de nereye kayboldu?”
Birden yaşlı bir kadının mezardan gelen bir sesle
Konuşmasını duyuyor tam başının üstünde:
“Delikanlı ortalık sakinleşti, kalk bakalım;
Artık kimseyle karşılaşmayacaksın;
Bak, atını da getirdim sana;
Kalk ayağa ve kulak ver bana.”

Aklı karmakarışık şövalye gönülsüzce
Sürünerek terk etti çamurlu hendeği;
Etrafına ürkek ürkek bakınarak
Soluklandı ve birden canlanarak,
“Oh, Tanrıya şükür, sağlamım!” dedi.

Yaşlı kadın devam etti: “İnan ki
Zor mu zor Ludmila’yı bulmamız
Çok uzaklara uçup gitti;
İkimiz ona ulaşamayız;
Dolaşmak tehlikelidir dünyanın her yerini;
Pişman olacaksın gerçekten.
Öğütlerime uy, dinle beni,
Usulcacık geriye dön sen.
Kiev yakınlarında, uzak bir köşede,
Atandan miras kalmış köyünde
İyisi mi uzak kal endişelerden:
Ludmila kaçamayacak bizden.”

Böyle dedikten sonra kaybolup gitti.
 Bizim akli başında kahramanımız
 Hemen yurduna doğru yola çıktı sabırsız,
 Yürekten unutup şanı şöhreti
 Ve genç güzel prensesi de;
 Ve meşelikten gelen en hafif bir hışırtyla,
 Baştankaranın uçuşu, suların mırıltısıyla
 Terler basıyor, kanı beynine çıkıyordu.

Bu sırada Ruslan uzaklarda dötrnala gidiyor;
 Ormanların, kırların ıssız kuytularında
 Alışkın bir düşünceyle gönlü akıyor
 Ludmila'ya ve mutluluğuna.
 Diyor ki: "Bulacak mıyım can yoldaşımı?
 Nerelerdesin benim gönlümün sultanı?
 Işıltılı gözlerini göreceğim mi?
 Tatlı konuşmanı işitecek miyim?
 Yoksa bu senin kaderin mi,
 Bir büyücünün ebedi esiresi
 Ve kocayan kederli bir kız olmak
 Karanlık bir zindanda solup gitmek?
 Yoksa sana ulaşacak mı cesur rakibim?
 Hayır, hayır, değerlidir dostum benim:
 Sadık kılıcım yanımda hâlâ,
 Baş düşmedi omuzlardan daha."

Bir gün, ortalık karardığı vakit,
 Dik kıyıyı takiple ırmağın üstünde
 Kayalıktan gidiyordu bizim yiğit.
 Çevre sessizdi. Birden gerisinde
 Ansızın bir ok vınlaması,
 Ve çığlık, ve kişneme, ve yelme çınlaması
 Ve ıssız tarlada toynak sesleri.
 "Dur!" diye gürledi bir ses gök gürültüsü gibi.
 Etrafına bakındı. Boş ovada,
 Mızrağını kaldırmış ıslık çala çala

Kudurmuş bir atlı hızla geliyordu,
Prens de ona doğru atıldı öfkeyle.
Haykırıyor yiğit süvari:
“Aha! Dur, yakaladım seni!
Hazırlan ahabap, ölümcül bir cenge;
Yat bu yerlerin ortasında şimdi;
Orada da ararsın sevgililerini.”
Öfkeden titredi, tepesi attı Ruslan’ın
Bu yaman sesi tanımişti...

Ya bizim kız, dostlarım?
Bir süreliğine bırakalım onları;
Yakında yine anacağım yiğitleri.
Oysa uzun zamandan beri
Düşünmeliydim genç prensesi
Ve korkunç Çernomor zalimini.

Acayip hayallerimin
Kimileyin arsız sırdaşı,
Anlatmıştım, karanlık gecede
Tatlı Ludmila’nın güzelliğinin
Yanıp tutuşan Ruslan’ın önünde
Dumanlar arasında yitivermesini.
Bahtsız kız! Güçlü kollarıyla canı,
Evlilik yatağından kopararak seni,
Kasırğa gibi yükselmişti bulutlara
Yoğun duman ve karanlık havanın içinden
Ve uzaklaşmıştı kendi dağlarına –
Duygularını ve benliğini yitirmiştin
Ve büyücünün korkunç kâşanesinde
Dilsiz, ürkek ve solgun yüzünle
Bir anda kendine gelmiştin.

Kulübemin eşiğinden
 Gördüğüm olurdu bazen,
 Yaz günlerinin ortasında,
 Korkak bir tavuğun ardında,
 Kümesin kibirli sultanı
 Horozum koşturarak avluda
 Şehvetli kanatlarıyla
 Sevgilisini kucaklardı.
 Köyün civcivlerinin ezeli hırsızı
 Boz renkli çaylak süzülürdü
 Sinsi dairelerle tepelerinde
 Ve önlemlerini alarak öldürücü,
 Yıldırım gibi inerdi avluya.
 Sonra havalanır, korkunç pençeleriyle
 Alıp götürür zavallıyı zorba
 Güvenli kaya yarıklarının karanlığına.
 Kendi kederiyle ve soğuk korkusuyla
 Sarsılan horoz boşuna
 Seslenir sevdalısına...
 Gördüğü savrulan rüzgârın
 Getirdiği uçan bir tüydür yalnızca.

Genç prenses sabaha kadar yattı
 Derin bir bilinçsizlik içinde,
 Adeta korkunç bir düşle
 Sarmalanmıştı – sonunda uyandı,
 İçini tutuşturan bir heyecanla
 Ve belirsiz bir korkuyla dolu;
 Tüm varlığıyla uçuyor hazzın peşinde
 Ve birini arıyor esrimeyle:
 “Peki, nerede sevgilim, kocam nerede?”
 Sesleniyor, taş kesildi birdenbire.
 Çevresine bakıyor endişeyle.
 Senin odan nerede Ludmila?
 Zavallı kız yatıyordu oysa
 Baldakenin¹⁵ gösterişli gölgesinde,

15 Karyola, taht, katafalk vb üzerine yerleştirilen tavan; burada gölgelik anlamında kullanılıyor. (ç. n.)

Tüy minderlerin arasında;
 Püsküllü, paha biçilmez nakışlı
 Kuştüyü kabarık bir döşek, perdeler
 Dört bir yanda simli kumaşlar;
 Yakutlar ateş gibi parıldıyor;
 Etrafta altın buhurdanlar
 Mis kokulu buğular salıyor;
 Yeter... Bana lazım değil neyse ki
 Betimlemek büyüleyici bir evi:
 Şehrazat beni bu konuda
 Uyaralı uzun zaman oldu;
 Bu görkemli teremde neşe olur mu,
 İçinde sevgiliyi göremedikten sonra!

Olağanüstü güzellikte üç bakire,
 Üzerlerinde ince, harika giysileriyle
 Prensesin odasına girdi ve yaklaştı,
 Ve yerlere kadar eğilerek onu selamladı.
 Sonra biri sessiz adımlarla
 Prensesin yanına vardı;
 Ona hafif parmaklarıyla
 Günümüzde yeni olmayan bir incelikle
 Altın saç örgüsü örmeye başladı,
 Ve solgun yüzünün çevresi de
 İnciden bir taçla dolandı.
 Sonra gözlerini sessizce indiren
 Başka bir kız yaklaştı peşinden;
 Muhteşem bir sarafan – gök mavisini –
 Ludmila'nın zarif bedenini sarıverdi;
 Şeffaf bir duvak, duman gibi örttü,
 Altın bukleleri, diri omuzları ve göğsü.
 Kıskanç örtüler öpüyor
 Göklere değer güzellikleri,
 Ve hafif ayakkabılar süslüyor
 Harikalar harikası iki ayakçığı.

Üçüncü kız prensese
İnci işlemeli kemer takıyor.
Bu sırada görünmez bir şarkıcı
Ona neşeli şarkılar söylüyor.
Heyhat! Ne gerdanlığın taşları,
Ne sarafan, ne dizi dizi inci,
Ne övücü ve mutlu şarkılar
Şenlendiriyor onun yüreğini;
Ayna boşuna yansıtıyor
Onun güzelliğini ve sarafanını:
Yere indirmiş sabit bakışlarını,
Susuyor ve kederleniyor.

Gerçeğe gönül verip de,
Kalbin karanlık dehlizlerini görenler
Kendilerinden mutlaka bilirler:
Eğer bir kadın kederler içinde
Ağlayarak, kimseye belli etmeden,
Alışkanlığa ve sağduyuya inat,
Bir gün aynaya bakmayı bırakırsa –
O zaman acısı ciddidir gerçekten.

Ve işte Ludmila tek başına yeniden.
Neler olacağını bilmeden
Kafes pencereye yaklaşıyor
Ve gözleri kederle dolaşıyor
Kasvetli uzakların boşluğunda.
Her şey ölü. Karlı ovalar
Uzaniyor parlak halılarıyla;
Dikiliyor iç sıkıcı dağ dorukları
Tekdüze bir beyazlık içinde
Ve uyukluyor sonsuz sessizlikte;
Çevrede ne dumanı tüten bir çatı var
Ne de karlar içinde bir yolcu,
Ve ıssız dağlarda duyulmuyor

Neşeli bir avın keskin borusu;
Yalnızca arada bir can sıkıcı ıslığıyla
Boş ovada bir kasırğa kopuyor
Ve külrengi göğün kenarında
Çırçıplak ormanı sallıyor.

Umutsuzluğun getirdiği gözyaşlarıyla
Korkudan yüzünü kapadı Ludmila.
Heyhat, neler bekliyor şimdi onu!
Koşuyor gümüş kapıya doğru;
Müzikle ardına kadar açıldı kapı,
Ve bizim kız kendini bahçede buldu.
Son sınırı büyülenmenin:
Armida'nın¹⁶ bahçelerinden
Kral Süleyman'ın ya da Kırım prensinin¹⁷
Sahip olduklarından da muhteşem.
Önünde sallanıyor ve hışırıyor
Görkemli meşelikler; iki yanı
Palmiyeli yollar ve defne ormanı,
Dizi dizi mis kokulu mersinler,
Sedirlerin gururlu tepeleri
Ve suların aynasında yansıyan
Altın rengi portakallar;
Baharın sıcaklığıyla canlanan
Tepeler, vadiler ve korular;
Mayıs yeli serin serin dolanıyor
Büyüleyici kırların arasında,
Ve bir Çin bülbülü ötüyor
Titreşen dalların karanlığında;
Elmas fiskiyeler fışkırıyor
Şen şırıltılarla bulutlara doğru:

16 İtalyan şair Torquato Tasso'nun (1544-1595) "Kurtarılmış Kudüs" poemasının büyücü kadın kahramanı Armida. Harika bahçeleri vardı. (ç. n.)

17 Varlıklı Kırım Prensi Grigori Aleksandroviç Potemkin (1739- 1791). Rus devlet adamı. (ç. n.)

Altlarında putlar parlıyor
 Ve sanki canlılar: Fidias'ın¹⁸ kendisi,
 Feb'in¹⁹ ve Pallas'ın²⁰ yetiştirmesi,
 Seyrederken onları hayranlıkla,
 Sihirli keskisini sonunda
 Ellerinden düşürürdü öfkeyle.
 Mermer setlerde kırıla kırıla,
 İnci inci ışıltılı bir kavisle
 Yuvarlanıyor, çağılıyor şelaleler
 Ve ormanın gölgesinde dereler
 Kırıla döne gidiyor uykulu dalgalarıyla.
 Huzurun ve serinliğin sığınağı,
 Sonsuz yeşillik arasında orada burada
 Görünüp kayboluyor görkemli çardakları;
 Her tarafta güllerin capcanlı dalları
 Çiçekleniyor, nefes alıyor patikalarda.
 Gelgelelim tesellisiz Ludmila
 Yürüyüp duruyor ve bakmıyor;
 Büyünün görkemi iğrendiriyor onu;
 Ve üzüyor erincin parlak görüntüsü;
 Nereye? Kendi de bilmeden dolaşıyor,
 Büyülü bahçenin etrafını dolanıyor,
 Acılı gözyaşlarına bırakarak özgürlüğü,
 Karamsar bakışlarını kaldırıyor
 Acımasız semalara.
 Birden harika bakışları aydınlanıverdi:
 Parmağını bastırdı dudaklarına;
 Aklına korkunç bir fikir gelmişti sanki...
 Feci bir yol açılmıştı: Karşısında
 Akarsuyun üzerinde yüksek bir köprü
 Asılı duruyor iki kaya üzerinde;
 Ağrılı ve derin bir kederle
 Ve gözyaşları içinde yaklaşarak

18 Yunanlı heykeltıraş (İ.Ö. 490-431). (ç. n.)

19 Apollon. (ç. n.)

20 Savaş tanrıçası Athena. (ç. n.)

Güröldeyen sulara indirdi gözlerini,
Göğsünü dövdü hıçkırarak,
Kendini dalgalara atmaya karar verdi –
Ama atlamadı sulara
Ve yoluna devam etti.

Benim güzel Ludmila'm,
Güneşte koşunca sabahdan,
Yorulmuş, kurumuştı gözyaşları,
İçinden şöyle geçiriyordu: "Tam zamanı!"
Otların üzerine oturdu, bakındı çevresine –
Ve birden tüm serinliğiyle başının üstünde
Hışırdayarak bir gölgelik açıldı;
Önünde şahane bir öğlen sofrası;
Işıl ıslıl kristal bir yemek takımı;
Ve dalların arkasından sessizlikte
Görünmez bir arp çalmaya başladı.
Tutsak prenses şaşıyor,
Ama için için düşünüyor:
"Tutsaklık içinde sevdalımdan uzakta,
Artık niçin yaşayayım ki bu dünyada?
Sen ey, öldürücü tutkusu üzerime
Titreyen ve bana acı çektiren!
Beni korkutamaz bir zalimin hükmü:
Ludmila becerebilir ölmeyi!
Ne sıkıcı ezgilerine, ne ziyafetlerine,
Ne de ihtiyacım var gölgeliklerine –
Ne yemek yerim, ne de dinlerim,
Bahçelerinin ortasında öleceğim!"
Böyle düşündü – ama başladı yemeye.

Prenses kalkıyor ve birdenbire
Gölgelik de, arpın sesi de
Şahane sofra takımı da...kayboluverdi;
Ortalık eskisi gibi yeniden sessizleşti;
Ludmila bahçelerde yine tek başına
Bir koruyu bırakıp ötekini dolaşıyor;
Bu sırada masmavi gökyüzünde
Gecenin çariçesi – ay yüzüyor.
Sis perdesi çöküyor dört bir yandan
Ve tepelerde sessizce derin bir uykuya daldı;
Prensesi uyku bastırıyor elinde olmadan,
İlkbahar melteminden daha tatlı
Gizemli bir güç bir anda,
Prensesi havaya kaldırıyor,
Havadan götürüyor doğru saraya
Ve yavaştan yere indiriyor
Akşam güllerinin tüsüleri arasından
Hüznün yatağına, yatağına gözyaşlarının.
Üç kız kaşla göz arasında yeniden belirdi
Çıkarmak için muhteşem gece elbisesini,
Etrafında dört dönmeye başladılar telaşlı,
Ama onların üzgün ve kuşkulu bakışları
Ve zoraki suskunlukları dışa vuruyordu
Gizliden gizliye bir acıma duygusunu
Ve güçsüz bir sitemi yazgılarına karşı.
Ama acele edelim: Üç kızın şefkatli elleri
Soymuştu uykulu prensesi;
Güzel Ludmila özensiz zarafetiyle,
Kar gibi bembeyaz geceliğiyle
Uyumak için yatağa uzanıyor.
Üç kız eğilerek selamladı iç çekerek,
Olabildiğince çabuk geri çekilerek
Kapıyı kapattılar yavaşça.
Peki, tutsağımız şimdi ne durumda?
Titriyor yaprak gibi, nefes almaya çekiniyor;
Parmakları uyuşuyor, bakışları kararıyor;

Anlık uykusu gözlerinden kaçıyor.
Uyumuyor, dikkati arttı iki misli,
Kımıldamadan karanlığa bakıyor...
Etraf karanlık, bir ölüm sessizliği!
Duyduğu sadece yüreğinin titremesi...
Ve sanki... Sessizlik fısıldıyor,
Geliyorlar –geliyorlar onun dölşegine;
Yastıklara gizliyor prenses kendini –
Ve birden... Ah, ne dehşet!... Gerçekten de
Bir gürültü duyuldu; gece karanlığı
Aydınlanıyor ani bir parıltıyla
Ve ansızın ardına kadar açılıyor kapı;
Hiç konuşmadan ilerleyerek gururla,
Parlayan yalın kılıçlarıyla,
Olabildiğince ağırbaşlı
İkişerli sıra halinde Araplar geliyor
Ve minderlerin üzerinde itinaıyla
Ak bir sakalı taşıyorlar;
Ve sakalın peşi sıra bir kurumla,
Boynunu azametle kaldıran
Kambur bir cüce giriyor kapıdan:
Bu sakal uzun, sivri külâhı olan
Usturayla tıraş edilmiş başına aitti.
Artık yaklaşmıştı: O zaman
Prenses fırladı yatağından.
Sakallı cücenin külâhına
Yapıştı çevik kollarıyla,
Titreyen yumruğunu kaldırdı
Ve korkuyla öyle bir çığlık kopardı ki
Arapların kulaklarını adeta sağır etti.
Zavallı cüce titreyerek büzüldü,
Dehşete kapılan prenesten
Daha soluktu şimdi yüzü:
Kulaklarını tıkayarak hemen,
Kaçmak istedi, ama sakalına
Dolandı, yere düştü, çırpınıyor;

Kalktı, yine düştü; bu feci durumla
 Kara Arap sürüsü birden karışıyor;
 Gürültü koparıyor, itişiyor, koşuyor,
 Büyücüyü kucaklayarak
 Sonunda kurtarıp götürüyorlar
 Külâhı Ludmila'da bırakarak.

Ya bizim iyi yürekli şövalyemiz ne halde?
 Hatırlıyor musunuz o beklenmedik karşılaşmayı?
 Hızlı yazan kurşunkalemini al eline
 Çiz, Orlovski²¹ geceyi ve çarpışmayı!
 Ayın titrek ışığı altında
 Yiğitler amansızca çarpıştılar;
 Yürekler daralmış öfke patlamasında,
 Çoktan uzağa fırlatılmış mızraklar,
 Çoktan parçalanmış kılıçlar,
 Kana bulanmış örme zırhlar,
 Kalkanlar çatırdıyor, paramparça...
 Çarpıştılar atların üzerinde
 Kara toz bulutu kaldırarak gökyüzüne,
 Altlarında kıvrak atları çırpınıyor;
 İki savaşçı birbirine dolanarak
 Öylece sıkışıp hareketsiz kalıyor,
 Eyere adeta mihlanarak;
 Öfkeden kasılmış organları;
 Birbirine geçmiş, tutuluyor;
 Damarlarında bir alev dolanıyor hızlı;
 Düşmanın göğsünde göğüs titriyor –
 Ve sonunda yalpalıyor, güçten düşüyorlar –
 Biri can verecek... Ve bahadırım
 Öfkeden köpürerek ansızın
 Demir gibi kollarıyla atlıyı
 Eyerden koparıp alıyor,
 Kaldırıyor, tutuyor başının üstünde

21 Aleksandr Osipoviç Orlovski (1777-1832). Rus ressam. At ve savaş sahneleriyle ilgili tablolarıyla ünlüdür. (ç. n.)

Ve kıyıda dalgalara fırlatıyor.
“Geber!” diye hışımla haykırıyor;
“Geber, benim kindar hasetçim!”

Okuyucum, sen anladın,
Yiğit Ruslan’ın kiminle vuruştığını.
Heveslisiydi o kanlı savaşların,
Rogday, Kievlilerin umudu.
Asık yüzlü vurgunu Ludmila’nın.
Dinyeper’in kıyıları boyunca
Rakibinin izlerini sürmüştü;
Buldu, ulaştı, ama kadim zamanların gücü
Savaşlarda pişen öğrencisine ihanet etti.
Ve Rusya’nın kadim babayığidi
Kendi ıssızlarında buldu sonunu.
Ve duyuldu ki Rogday’ı
O suların genç denizkızı
Soğuk kollarına almış
Ve ihtirasla öperek bahadırı,
Suyun dibine çekmiş kahkahalarla,
Ve uzun zaman sonra, karanlık gecelerde
Dingin kıyıların yakınında dolaşan
Dev gibi bir bahadırın hayaleti
Tenhaların balıkçılarını korkutup durmuş.

ÜÇÜNCÜ ŞARKI

Boş yere gölgelere gizlendiniz
Huzurlu, mutlu dostlar için,
Şiirlerim benim! Kaçmadınız siz
Kıskançlığından öfkeli gözlerin.
Silik eleştirmen şimdi Ludmila'dan yana
Meşum bir soru yöneltti bana:
Ruslan'ın can yoldaşını niye,
Kocasını alaya alırcasına
Anıyorum hem kız, hem prenses diye.
İyi niyetli okuyucum burada
Görüyorsun kinin kara izini!
Söyle Zoilos,²² söyle hain,
Nasıl yanıt vereyim peki?
Utan, zavallı, hadi selametle!
Utan, tartışmak istemiyorum;
Haklı oluşuma gönülden memnun,
Susacağım gösterişsiz bir tevekkülle.
Ama Climene,²³ sen anlayacaksın beni,
İndireceksin yere baygın gözlerini,
Sen, can sıkıcı Hymen'in²⁴ kurbanı...

22 3-4. yüzyıllar arasında yaşamış olan keskin dilli Yunanlı eleştirmen. Puşkin burada çağdaşı olan bir Rus eleştirmene gönderme yaparak bu ismi kullanıyor. (ç. n.)

23 Yunan mitolojisi titanlarından Okeanos'la Tethus'un kızı. Yapıtlarında sık sık antik isimleri kullanan yazar, burada da tanıdığı olan kadına bu isimle hitap ediyor. (ç. n.)

24 Hymen (Himen): Yunan mitolojisinde evlilik Tanrısı. (ç. n.)

Görüyorum: Gizli gözyaşları
 Dökülecek, kalbe açık şiirime;
 Kızardın, söndü bakışların;
 İç çektin susarak... Anlaşılr bir iç çekme!
 Kıskanç: Kork, zamanı yakın;
 Eros kaprisli Dosada'yla²⁵
 Cesurca bir oyun tasarladı,
 Ve senin onursuz başına
 Hazırdır şimdi kindar şapkası.

Serin sabah parılıyordu şimdi
 Kuzey dağlarının karanlığında;
 Ama görkemli şato hayli sessizdi.
 Çernomor gizli bir kaygıyla,
 Şapkasız, üzerinde de sabahlığı
 Yatağında esniyordu kızgınca.
 Ak sakalının çevresini
 Suskun köleler almışlardı,
 Ve kemik bir tarak okşar gibi
 Sakalının kıvrımlarını çözüyordu;
 Yarasın ve güzel olsun diye bu arada
 Ucu bucağı görünmeyen bıyıklarına
 Doğunun mis kokuları dökülüyordu.
 Hünerli bukleleri kıvrım kıvrımdı;
 Ve nereden çıktıysa birden
 Kanatlı bir ejderha giriyor pencereden;
 Çınlatarak demirden pullarını,
 Çörelendi ve birdenbire
 Şaşkın kalabalığın önünde
 Naina'ya dönüşüverdi
 Naina dedi ki: "Seni selamlıyorum,
 Sevip saydığım yoldaş, eskiden beri!
 Bu zamana dek Çernomor'u tanıyordum
 Sadece namlı söylentilerle;

25 Çok eskiden kullanılan Rus kadın isimlerinden biri. Can sıkıntısı, küskünlük, öfke anlamına geliyor. (ç. n.)

Ama ortak düşmanla ikimizi
 Bir kader birleştirmekte şimdi;
 Bir tehlike tehdit ediyor seni,
 Kara bir bulut asılı senin üzerinde;
 Ve kırgın bir onurun sesi de
 Beni öç almaya çağırıyor.”

Sinsi pohpohlama dolu bir bakışla,
 Cüce ona elini uzatıyor:
 “Ey, muhteşem Naina!” diyor.
 “Uzlaşman benim için çok değerli.
 Yüzüne vuracağız kahpelğini Finlinin;
 Beni korkutamaz karanlık fitneleri:
 Zayıf düşmandan nasıl çekinirim!
 Öğren şimdi mucizevi yazımı:
 Göksel lütufla dolu bu sakalla
 Çernomor donatılmadı boşuna.
 Sakalımın ak kıllarını
 Düşman kılıcı kesmedikten sonra,
 Yaman yiğitlerden hiçbiri,
 Ve hiçbiri ölümlülerden
 Yok edemez en ufak niyetimi;
 Ludmila benim olacak ebediyen,
 Ruslan da mezara girecek!”
 Cadı somurtarak tekrarladı:
 “O geberecek, geberecek!”
 Sonra üç kez tısladı,
 Üç kez ayaklarıyla yeri dövdü
 Ve uçup gitti kara ejderhaya dönüşerek.

Cadının yüreklendirdiği büyücü,
 Parlarken ipek cüppesiyle²⁶
 Keyiflenerek yeniden karar verdi
 Tutsak kızın ayaklarına getirmeye
 Bıyıkları, aşkı ve itaati

26 Yüksek din görevlilerinin giydiği cüppe. Burada elbise anlamında kullanılıyor. (ç. n.)

Giyinip kuşanan sakallı cüce
 Kızın sarayına gidiyor yine.
 Dolaşiyor odaları sıra sıra:
 Prenses hiçbirinde yok. Sonra bahçeye,
 Defne ormanına, bahçe parmaklığına,
 Göl boyunca, çağlayanın çevresine,
 Köprünün altına, çardaklara...
 Yok! Prenses gitmiş, kaybolmuş izi!
 Cücenin şaşkınlığını kim anlatabilir ki,
 Ve delice titremesini ve homurtusunu?
 Gözleri öfkeden görmez olmuştu.
 Cücenin vahşi çılgılığı duyuldu:
 “Buraya köleler, koşun!
 Buraya, güveniyorum sizlere!
 Bana tez Ludmila’yı bulun!
 Duyuyor musunuz, bir an önce!
 Yoksa – alaya alırsanız beni –
 Sakalımla boğarım hepinizi!”

Okuyucum anlatayım mı sana
 Güzel kızın nereye kaybolduğunu?
 Kaderine gözyaşları içinde gece boyunca
 Hem hayret ediyor, hem – gülüyordu.
 Kız korkmuştu bir sakaldan,
 Ama Çernomor’u tanıyordu şimdi.
 Gülünç biriydi ve hiçbir zaman
 Kahkaha dehşetle bir gidemezdi.
 Sabahın ilk ışıkları vurduğunda
 Ludmila terk etti yatağını
 Ve isteksizce çevirdi bakışlarını
 Yüksek ve temiz aynalara;
 Altuni bileklerini gönülsüzce
 Bembeyaz omuzlarından kaldırdı;
 İçinden gelmeden gür saçlarını
 Örmeye başladı aldırışsız eliyle:
 Bir köşede buldu tesadüfen

D n üzerinde olan giysilerini;
    çekerek giyindi ve üzüntüden
   in   in a lamaya ba ladı;
 Ama acı ve özlemle bel ba ladı ı
 Camdan ayırmıyordu bakışlarını,
 Ve genç kızı n geliverdi aklına,
 Kaprisli düşüncelerin heyecanıyla,
  ernomor'un şapkasını denemek.
 Derin bir sessizlik, etrafta kimse yok;
 Kızı kimseler görmeyecek...
 On yedi yaşındaki bir kıza da
 Hangi  apka yakı mayacak!
 Kim istemez  ık giyinmeyi!
 Ludmila  apkayı evirdi çevirdi;
 Ka larına e di, düz, yanlamasına
 Ve sonra da ters giydi.
 O da nesi? Eski günlerin mucizesi!
 Ludmila kaybolmuştu aynada;
 Tekrar çevirdi – ve karşısında
 Eski Ludmila beliriverdi;
 Ters giydi – gene yoktu.
  ıkardı – ve aynadaydı! “Harika!
 Tamam, büyücü, tamam, canım!
 Artık burada tehlikede değilim;
 Endi elerimden  imdi kurtulaca ım!”
 Ve prenses ya lı zorbanın şapkasını
 Sevinçten kızarak ters taktı.

Ama  imdi dönelim kahramanımıza.
 Ruslan'ı terk ederek kaderine
 Bu kadar uzun süre şapka ve sakalla
  lgilenmek ayıp değil mi bize?
 Ruslan, Rodgay'la acımasızca bir cenge
 Girdikten sonra deli ormanı a ıp geçti.
 Sabah göçünün parıltılarında
  n nde geniş bir vadi seriliverdi.

Bahadır elinde olmadan titriyor:
 Eski savaş alanına göz atıyor.
 Uzaklar bomboş; ötede beride
 Sararıyor kemikler; tepelerde
 Savrulmuş sadaklar, zırh takımı;
 Paslı bir kalkan kimi yerde,
 Kimi yerde at koşumları;
 Bir kılıç uzanıyor el kemiklerinde;
 Şurada ot sarmış tüylü bir tolga.
 Eski bir kafatası çürüyor içinde;
 Burada yere devrilmiş atıyla
 Bir bahadırın tam iskeleti de
 Yatıyor öyle kımıltısız;
 Toprağa saplı mızraklar, oklar,
 Dingin bir sarmaşıkla kaplanmış...
 Hiçbir şey bu ıssızlığın
 Bozamıyor dilsiz sükûnetini,
 Ve güneş parıltılı yükseklerden
 Aydınlatıyor ölüm vadisini.

Şövalye iç geçirerek çevresini
 Kederli gözlerle tarıyor.
 “Ey savaş alanı, seni
 Kim kapladı ölü kemikleriyle?
 Kimin yavuz atı çiğnedi seni
 Kanlı savaşın son saatinde?
 Kim üzerine devrildi şanla?
 Gökyüzü kimin yakarışlarını duydu?
 Neden sustun da sen tarla
 Kaplandın unutuşun otlarıyla?
 Zamanların sonsuz karanlığından,
 Belki kurtuluş yok bana da!
 Dilsiz bir tepenin üzerine dikilecek
 Belki de Ruslan’ın sessiz sini,
 Ozanların gür sesli telleri
 Ondan hiç söz etmeyecek!”

Ama çok geçmeden hatırladı bahadırım
 Kahramana has bir kılıcın gerektiğini
 Ve hatta bir zırhın; oysa kahramanın
 Hiç silahı yoktu son çarpışmadan beri.
 Çevresini dolanıyor tarlanın;
 Çalılarda, gözden ırak kemikler arasında,
 Paslanıp dağılan örme zırhların,
 Kılıç ve parçalanmış tolğaların yığnında
 Kendine silah ve zırh takımı aramada.
 Sessiz bozkır uyandı ve uğultu,
 Çatırtı ve çınlama yükseldi tarlada.
 Kalkanı kaldırdı, pek seçmeden,
 Hem tolga buldu, hem boynuz boru;
 Ama kılıç bir türlü bulamıyordu.
 Vadiyi at sırtında dolanırken
 Pek çok kılıç görüyor. Ne ki
 Hepsi hafif ve hayli küçük,
 Yakışıklı prensimizse değildi sümsük,
 Zamanımızın şövalyeleri gibi,
 Sıkıntıdan oynamak için bir şeylerle
 Çelik mızrak aldı ellerine,
 Örme zırh gömleği göğsüne taktı
 Ve sonra uzun bir yola çıktı.

Artık solmuştu kızıl günbatımı
 Uyutulan yeryüzünün üzerinde;
 Mavi dumanlar tütmede,
 Ve ay doğuyor altın sarısı;
 Bozkır karardı. Karanlık patikada
 Düşünceli dalgın gidiyor bizim Ruslan
 Ve görüyor: Gece sisinin arasından,
 Kocaman bir tepe kararıyor uzaklarda,
 Ve korkunç bir şey hırıldıyor.
 Tepe şimdi daha da yakınında – duyuyor:
 Büyüleyici tepe sanki nefes alıyor.

Ruslan kulak veriyor ve bağıriyor
 Korkusuz ve hayli soğukkanlı;
 Ama oynatarak ürkek kulaklarını,
 At harınlıyor ve titriyor,
 Sallıyor direngen başını,
 Dimdik olmuştu yeleleri.
 Tepe birdenbire bulutsuz ayla
 Zar zor aydınlanarak parlıyor
 Siste; cesur prens bakıyor –
 Ve bir mucize görüyor karşısında.
 Bulacak mıyım renkleri ve kelimeleri?
 Tam önünde canlı bir kafa.
 Kocaman gözleri derin uykuda;
 Hırılıyor, sallayarak kanatlı miğferini,
 Ve karanlık zirvede tüyleri de
 Gölgeler gibi dolaşüyor dalgalanarak.
 Sessizlikle kuşatılan kafa
 Ürpertici güzelliğiyle bulutları tutarak
 Kasvetli bozkırın üzerinde,
 Issızların bu isimsiz bekçisi,
 Ürpertici dumanlı bir kütleyle
 Önünde dikiliyor Ruslan'ın.
 Şaşkınlık ve tereddüt içinde bahadır
 Bu gizemli uykuyu bozmak istiyor,
 Yaratığı yakından incelemek üzere
 Başın etrafını şöyle bir dolandı
 Ve burnun önünde durdu sessizce.
 Mızrakla burun deliklerini gıdıkladı,
 Ve baş yüzünü buruşturarak esnedi,
 Gözleri açıldı ve hapşırdı...
 Kasırğa koptu, bozkır sarsıldı,
 Toz bulutu kalktı ve bıyığından,
 Kirpiklerinden ve kaşlarından
 Baykuş sürüsü dökülmeye başladı;
 Sessiz ormanlar uyandı.
 Aksırık yankılandı – çevik at sıçramaya,
 Kişnemeye başladı ve uçup gitti uzağa,

Şövalye eyerin üzerinde zor duruyordu
 Ve ardından gök gürültüsü gibi bir ses duydu:
 “Hey, nereye kaçırıyorsun akılsız şövalye?
 Bana bak şaka yapmıyorum, dön geriye!
 Bir hamlede yutuveririm küstahları!”
 Ruslan küçümsemeyle başını çevirdi,
 Dizginlere asılarak durdurdu atı
 Ve kibirli bir tavrıla gülümsedi.
 “Ne istırıyorsun benden?” diye
 Somurtarak gürlledi kafa.
 “Al işte, yazgım konuk yollamış bana!
 Bana bak, yıkıl karşımdan hadi!
 Uyumak istırıyorum, gece oldu şimdi,
 Elveda!” Ama ünlü şövalye
 Bu kaba sözleri duyunca,
 Haykırdı kızgın bir kibirle:
 “Kes sesini, boş kafa!
 Duymuşluğum vardır bir gerçeğı:
 ‘Başı büyük olanın, ufak olurmuş beyni!’
 Tamam, gidiyorum, başını şişirmeyeceğim,
 Ama tekrar karşılaşırırsak, affetmeyeceğim!”

Bunun üzerine öfkeden dili tutulan,
 İçini daraltan bir kinle tutuşan
 Baş somurttu. Kanlı gözleri
 Kor gibi parlamaya başladı;
 Dudakları köpüklenerek titredi,
 Ağzından, kulaklarından buharlar saldı –
 Ve baş ansızın tüm gücüyle soluğunu
 Üflemeğe başladı prense doğru;
 At boşuna gözlerini yumarak,
 Başını eğip, göğsünü kasarak,
 Sürdürüyor tekinsiz yolunu
 Fırtına, yağmur ve gece karanlığında;
 Gözleri kararan at dehşet içinde
 Rüzgâr gibi gidiyor dinlenmeye

Daha uzaklardaki bir tarlaya.
 Bahadır tekrar dönmek istiyor –
 Gene püskürtülmüştü – umut yok!
 Başsa onun arkasından,
 Deli gibi kahkahalar savurarak,
 Gürlüyor: “Behey yiğit, behey kahraman!
 Nereye böyle? Yürü bakalım şöyle yavaştan!
 Ey şövalye, boynunu kıracaksın yok yere;
 Ödeklik yapma atlı, beni de
 Tek vuruşla sevindir hiç değilse,
 Çatlatmadan önce şu atını.”
 Oysa baş, kahramanı
 Korkunç diliyle kızdırıyordu.
 Ruslan gizleyerek yüreğindeki sıkıntıyı
 Mızrağıyla sessiz tehdit ediyor başı,
 Savuruyor serbest kolunu,
 Ve, soğuk çelik titreyerekten
 Kendini bilmez dile saplandı.
 Ve kan, kuduran gırtlaktan birden
 Irmak gibi boşanmaya başladı.
 Baş şaşkınlık, acı ve öfkeden
 Bir anda yitiriverdi küstahlığını,
 Prense dikti bakışlarını,
 Demiri kemiriyordu, sararmıştı.
 Bizim sahnelerde de olur bazen,
 Dingin bir ruhla heyecana gelip de
 Beklenmedik ıslıkla serseme dönen
 Melpomene’nin²⁷ kötü öğrencisi de böyle,
 Görmez artık hiçbir şeyi,
 Sararır, solar, rolünü unuttur,
 Titrer, eğerek başını yere,
 Ve, hık mık eder, suspus olur
 Alaycı kalabalığın önünde.
 Yararlanarak bu şanslı andan,
 Sersemleyen başa doğrudan

27 Yunan mitolojisindeki dokuz Musadan biri, tragedyanın esin perisi. (ç. n.)

Bahadır atmaca gibi uçuyor
 Havaya kalkan korkutucu sağ koluyla
 Ve ağır demirden kolçağıyla
 Yanağına var gücüyle vuruyor;
 Ve bozkır bu vuruşla yankılandı;
 Çiyle kaplanmış çayırın etrafı
 Kanlı köpüğe boyandı,
 Ve yerinden oynayarak kafa
 Yan döndü ve yuvarlandı
 Ve çarpmaya başladı demir tolga.
 Sonra bu ıssız yerde
 Işıldamaya başladı bir bahadır kılıcı.
 Şövalyemiz neşeli bir titremeyle
 Kavradı kılıcı ve başa doğru
 Kana bulanmış çayır boyu
 Koşuyor acımasız niyetiyle
 Kulaklarını, burnunu kesmeye;
 Şimdi doğramaya hazır şövalye,
 Enli kılıcı havaya kaldırdı –
 Şaşkınlık içinde duyuyor ansızın
 İçli inleyişini yalvaran başın...
 Ve kılıcı yavaşça indiriyor yere,
 Ölüyor içindeki azgın öfke,
 Ve sönüyor coşkun öç duygusu
 Yakarıyla yatışan yüreğinde:
 Öğlen ışığının vurduğu
 Buz da böyle erir vadide.

Baş içini çeke çeke dedi ki:
 “Kahraman, beni sonunda ikna ettin,
 Ve bana gösterdi sağ kolun senin
 Karşında suçlu biri olduğumu;
 Bundan böyle uysal davranacağım sana;
 Yiğit şövalye, yücegönüllü ol ama!
 Ağıtlar yakmayı hak ediyor yazım.
 Ben de ünlü bir yiğittim!

Kanlı çarpışmalarda kendime
 Denk bir tek düşman görmedim;
 Mutluydum, ah, olmasaydım
 Bir rakip küçük kardeşime!
 Sinsi, kindar Çernomor – sen, sen,
 Tüm felaketlerimin suçlusu sensin!
 Ailemizin utancı, yüzkarası,
 Sakallı ve cüce olarak doğan kardeşim,
 Olağandışı boyumu gençliğimden beri
 Öfke duymadan göremiyordu
 Ve acımasız kardeşim bu yüzdendir ki
 İçten içe bana kin besliyordu.
 Boylu poslu olsam da ben,
 Her zaman biraz saftım, bu zavallı
 Gülünç boyu olmasına rağmen,
 Çok kötü kalpli – ve cin akıllıydı.
 Ayrıca bil ki felaketime dair,
 Uğursuz bir güç gizlidir
 Onun büyülu sakalında.
 Ve, dünyada her şeyi küçümserken –
 Sakalı tam olduktan sonra –
 Bu hain korkmaz kötülüklerden.
 İşte bir gün dostluk kisvesiyle
 Bana sinsice şöyle dedi:
 ‘Dinle, sakın geri çevirme
 Şu önemli hizmeti:
 Kara kitaplardan öğrendim,
 Doğu dağlarının ötesinde,
 Kıyılarında dingin denizin,
 Kilit altında, ıssız bir mahzende,
 Bir kılıcın saklı olduğunu.
 Anlamıştım büyüleyici karanlıkta
 Kötü kaderin buyruğuyla,
 Bu kılıcı tanıyacağımızı;
 İkimizi de yok edeceğini:
 Benim sakalımı keseceğini,

Senin başını; kendin ver kararını,
 Cinlerin işi bu kılıcı ele geçirmemizin
 Ne kadar önemli olduğuna!
 Cüceye: 'Ee, ne var?' dedim.
 'Bunun zor yanı neresi ki? Hazırım;
 Giderim, dünyanın bir ucu olsa bile!
 Kalın bir çamı bir omzuma vurdum,
 Bana yol göstermesi için de
 Öbürüne cani kardeşimi oturttum.
 Çıktım böylece bir uzun yola,
 Adım adım gidiyordum, Tanrıya şükür ki,
 Kehanete inat olsun diye sanki,
 Her şey yolunda gidiyordu başta:
 Uzaklardaki dağların ardında
 Bulduk uğursuz mahzeni;
 İçerde ne varsa öteye beriye dağıttım.
 Sonunda saklı kılıcı ortaya çıkardım.
 Ama... Hayır! Kader şöyle istemişti:
 Aramızda sert bir tartışma çıkıverdi –
 Ne yalan söyleyeyim, bir nedeni vardı!
 Mesele – bu kılıca kimin sahip olacağıydı.
 Atıştım durdum, öfkelendi cüce;
 Çekiştik uzun süre ve sonunda
 Sinsi kardeşim bir oyun buldu kurnazca,
 Suspus olmuş, yumuşamıştı sözde.
 'Bırakalım,' dedi Çernomor ciddi,
 'Şu yararsız, saçma çekişmeyi.
 Anlaşmamızı zedeleyeceğiz böyle giderse;
 Barış içinde yaşamayı emreder sağduyu;
 Bu kılıca kimin sahip olması gerektiğine
 Bırakalım kader versin hükmünü.
 Yere dayayalım kulaklarımızı
 (Kötülük neler uydurmaz ki!)
 Ve içimizden kim işitirse ilk çınlamayı,
 Kılıca o sahip olacak ölene dek.'
 Böyle dedikten sonra yere yattı.

Ben de uzandım ahmaklık ederek;
 Yatıyorum ve hiçbir şey duymuyorum,
 ‘Onu aldatacağım,’ diye düşünerek.
 Ancak gaddarca yanılan ben oldum.
 Cani derin bir sessizlik içinde
 Yekinerek, ayaklarının ucunda sinsice
 Arkadan bana yaklaştı, kolunu kaldırdı;
 Keskin kılıç vınladı kasırga gibi,
 Ve dönüp arkama bakana kadar
 Başım omuzlarımdan ayrılıverdi –
 Ve nasıl olduysa doğaüstü bir güç de
 Hayatın soluğunu bıraktı başımın içinde.
 Dikenli çalılarla kaplandı iskeletim;
 Uzak bir diyarda unutulmuş gibi
 Çürüyüp dağıldı gömülmemiş cesedim.
 Ama kindar cüce alıp getirdi
 Beni işte bu ıssız diyara,
 Buraya, bugün senin aldığın kılıca
 Sonsuza dek bekçilik edeceğim yere.
 Ey, namı yigit! Yazgının kolladığı,
 Al onu, Tanrı seninle olsun!
 Belki de yolunun üzerinde
 Cüce-büyücüye rastlarsın –
 Ah, onu eğer görürsen,
 Kahpeliğin, kinin öcünü al!
 Ve nihayet mutlu olacağım,
 Bu dünyayı terk edeceğim huzurla –
 Ve minnet duygularıyla
 Bana attığın tokadı unutacağım.”

DÖRDÜNCÜ ŞARKI

Ben her sabah uykudan uyanınca,
Gönülden şükrederim Tanrıya
Zamanımızda bu kadar fazla
Büyücü olmadığı için.
Ayrıca – şeref şan olsun onlara! –
Evliliklerimiz güvenli
Pek ürpertici gelmez niyetleri
Erkeklerle ve genç kızlara.
Ama başka büyücüler vardır
Ki nefretimi çeker onlar
Gülümseme, mavi gözler
Ve tatlı bir ses – a, dostlar!
Sinsidirler – onlara kanmayın!
Korkun –bana öykünürken–
Onların esrik eden zehrinden
Ve sükûnet içinde uyuyun.

Şiirin olağanüstü dehası,
Gizemli imgelerin ozanı,
Aşkın, hayallerin ve iblislerin,
Sinlerin ve cennetin sadık sakini
Ve uçarı esin perimin
Sırdaşı, koruyucusu ve eğitmeni!

Bağışla beni Orpheus'u²⁸ kuzeyin,
 Bu eğlenceli hikâyemde
 Şimdi peşinden uçup gittiğim
 Ve kaprisli esin perimin lirini de
 Bu güzel yalanla açığa vurduğum için.

Hepiniz işittiniz dostlarım
 Zalimin çok eski zamanlarda önce kendini
 Ve sonra da ruhlarını kızların
 Kederden şeytana nasıl teslim ettiğini;
 Ardından cömert bir sadakayla,
 Duayla, inançla ve perhizle,
 Ve içten bir tövbeyle
 Koruyucusunu kutsalında kazanmasını;
 Zalimin ölmesini ve on iki
 Bakirenin²⁹ derin uykuya dalmasını:
 Büyülemiş ve korkutmuştu bizleri
 Bu gizemli gecelerin tabloları,
 Bu olağanüstü görüntüler,
 Bu karanlık iblis, bu Tanrısız fırtına,
 Günahkârın çektiği canlı işkenceler
 Ve masum kızların zarıflığı.
 Onlarla ağlamış, onlarla gezmiştik
 Şatonun dişli duvarlarının çevresini,
 Kalbe dokunan bir duyguyla sevmiştik
 Dingin uykularını ve esaretlerini;
 Gönülden Vadim'i³⁰ çağırdık
 Ve gördük onların uyanışını,
 Sık sık Aziz rahibeleri
 Ata kabrine uğurladık.
 Peki, bu mümkün mü? Aldatıldık!
 Ama nasıl duyurmam ki gerçeği?

28 Yunan mitolojisinin ünlü ozanı. Puşkin burada ünlü Rus şairi Jukovski'yi kuzeyin Orpheus'u olarak nitelendiriyor. (ç. n.)

29 Kast edilen, ünlü Rus şairi Vasiliy Andreyeviç Jukovski'nin (1783- 1852) "On İki Uyan Bakire" baladı. (ç. n.)

30 Jukovski'nin adı geçen baladının kahramanı. (ç. n.)

Genç Ratmir yönelterek güneye
 Atının sabırsız koşusunu,
 Gün batmadan bir an önce
 Ruslan'ın karısına yetişmeyi düşünüyordu.
 Ama akşam kızıllığı kararmıştı;
 Boşuna bakıyordu şövalye
 Önündeki uzak sislere:
 Irmağın üstü ıpıssızdı.
 Yıldızlanan çam ormanın üzerinde
 Günbatımının son ışıkları yanıyordu.
 Kara kayalıkların önünden bizim şövalye
 Sessizce geçerek dikkatli gözleriyle
 Ağaçların arasında yatacak yer arıyordu.
 Vadiye doğru atını sürüyor
 Ve görüyor: Kayalıkların üzerinde
 Bir şatonun dişli burçları yükseliyor.
 Kararmış kuleleri görünüyor köşelerinde,
 Ve kulenin yüksek duvarlarında bir bakire
 Denizde yalnız başına bir kuğu gibi,
 Akşam kızıllığıyla aydınlanmış dolaşıyor;
 Belli belirsiz şarkısı duyuluyor
 Vadinin derin sessizliğinde:

“Gece karanlığı yayılıyor ovaya;
 Dalgalardan rüzgâr yükseldi serin.
 Çok geç oldu artık genç gezgin,
 Sığın bizim neşeli şatomuza.

Burada gece gönençli ve huzurludur,
 Gürültü ve şölen olur gündüzleriyse.
 Hadi gel, bu dostça davete,
 Hadi gel genç yolcu, gitme ne olur!

Burada güzeller bulacaksın bir dolu;
 Tatlı sözlerini ve buselerini.
 Gel, bu gizli davete hadi,
 Hadi gel, hey, genç yolcu!

Tan kızılıştısından senin için
 Veda kupası dolduracağız şimdi.
 Gel, bu barışçı çağrıyla hadi,
 Hadi gel, hey, genç gezgin!

Gece karanlığı yayılıyor ovaya;
 Dalgalardan rüzgâr yükseldi serin.
 Çok geç oldu artık genç gezgin!
 Sığın bizim neşeli şatomuza.”

Kız çağırıyor, şarkı söylüyor;
 Genç han da şimdi duvarın önünde;
 Onu giriş kapısında karşılıyor
 Bir dizi güzel hep birlikte;
 Uğultusunda tatlı sözlerin
 Etrafını aldılar Ratmir'in;
 Büyüleyici gözlerini ayırmıyorlar ondan;
 İki kız atını götürüyor;
 Saraya giriyor genç han;
 Peşinden tatlı yalnızlar kalabalığı;
 Kanatlı miğferini çıkarıyor biri,
 Dövme zırh takımını diğeri,
 Biri kılıcını alıyor, biri tozlu kalkanını.
 Demirden savaş giyitlerinin yerini
 Erincin elbisesi alıyor şimdi.
 Ama önce götürüyorlar genç hanı
 Harika Rus hamamına.
 Buharlı sular dökülüyor
 Gümüşten kurnalara,
 Serin fiskiyeler fışkırmada;
 Yere muhteşem bir halı serili;

Yorgun han üzerine uzanıyor;
 Üzerinden buharlar yükseliyor;
 Rehavetle dolu gözlerini indiren
 Zarif, yarı çıplak dilberler,
 Sevecen ve sessiz bir ilgiyle,
 Genç hanın çevresinde
 Şuh bir kalabalıkla toplanıyorlar.
 Şövalyenin başucunda bir bakire
 Yelpazeliyor onu kayın dallarıyla,
 Ve ondan ıtırılı bir sıcaklık yayılıyor;
 Biri ilkbahar güllerinin özsuyuyla
 Yorgun bedenini serinletiyor
 Ve hoş kokulara batırıyor
 Saçının koyu kıvrırcık tellerini.
 Hazla kendinden geçen kahraman
 Tutsak Ludmila'nın unutmış çoktan
 Daha dünkü sevimli güzelliklerini;
 İnliyor tatlı bir arzuyla;
 Parlıyor dolaşıp duran gözleri,
 Ve, tutkulu bir beklentiyle dolu doluya,
 İçi eriyor, kavruluyor yüreği.

İşte üzerinde yumuşak kadifelerle,
 Harika kızların çemberinde
 Ratmir banyodan çıkıyor.
 Ve zengin bir sofraya oturuyor.
 Homeros değilim ben; yüce şiirlerde
 O terennüm edebilir sadece
 Yunan birliklerin öğlen yemeklerini,
 Ve derin çanakların köpüğünü ve sesini.
 Daha hoşuma gider, özensiz lirle,
 Parny'nin³¹ izinden giderek,
 Gecenin gölgesinde çıplaklığı
 Ve tatlı aşk öpücüklerini övmek!
 Ay şatoyu aydınlatıyor;

31 Evariste Parny (1753-1814). Fransız şair. Akademi üyesi. (ç. n.)

Görüyorum uzaktaki teremi,
 Orada şövalye baygın ve ateşli
 Yalnız uykusunun tadını çıkarıyor;
 Alnı ve yanakları
 Yanıyor ani bir alevle;
 Yarı aralık dudakları
 Gizli bir buseyi çekiyor kendine,
 Tutkuyla derin derin iç çekiyor,
 Görüyor bunları – ve ateşli düşünde
 Kalbine örtüleri bastırıyor.
 Ve işte derin sessizlikte
 Kapı açıldı ardına kadar;
 Telaşlı bir ayağın altında
 Kıskaç döşeme gıcırıyor,
 Ve gümüşü ayın ışığında
 Görünüp kayboldu bir dilber.
 Ey, kanatlanmış düşler!
 Kaybolun, uçup gidin!
 Uyan – senin gecen başladı!
 Uyan – değerlidir kayıp anları!...
 Kız yaklaşıyor ve yatıyor
 Ve kösnül bir erinçle uyukluyor;
 Yataktan kayıyor Ratmir'in örtüsü,
 Ve sıcak bir tüy alnını sarıyor.
 Kız onun karşısında sessizce
 Kıpırtısız, soluksuz duruyor.
 Sevdiği çobanının önünde
 İkiyüzlü Diana³² gibi;
 Ve sonunda kız hanın yatağında
 Dizini dayayıp, derin bir iç çekişle
 Yüzünü Ratmir'e yaklaştırıyor
 İnlemeyle, ateşli bir titremeyle
 Talihli erkeğin uykusunu kesiyor
 Sessiz ve tutkulu bir öpücükle...

32 Eski Roma mitolojisinde, vahşi hayvan ve av tanrıçası. Yunan Tanrıçası Artemis ile özdeşleştirilir. (ç. n.)

Ama dostlar, el değmemiş lirim
 Sustu elimin altında;
 Zayıflıyor çekingen sesim –
 Bırakalım genç Ratmir'i;
 Cesaretim yok şarkıları sürdürmeye:
 Ruslan ilgilendirmeli bizi;
 Ruslan, bu eşsiz şövalye,
 Özde kahraman, sadık bir tutkun.
 Zorlu bir cenkle yorgun mu yorgun,
 Bahadır başının altında
 Tatlı bir uykunun zevkini çıkarıyor.
 Ama durgun ufuk ilk tan kızılığıyla
 Artık pırıl pırıl parlıyor;
 Her şey apaydınlık – oynak ışığı
 Sabahın, karmakarışık saçlarını yaldızlıyor.
 Ruslan kalkıyor ve gayretli atı
 Yiğit savaşıyı ok gibi uçuruyor.

Ve hızla geçiyor günler; tarlalar sararıyor;
 Ağaçların dökülüyor çürük yaprakları;
 Ormanlarda sonbahar rüzgârının ıslığı
 Kanatlı şarkıcıları bastırıyor;
 Ağır, iç karartıcı bir duman,
 Çıplak tepelerin üzerini sarıyor;
 Kış yaklaşıyordu – Ruslan yılmadan
 Uzun yolunu sürdürüyor
 Uzaklardaki kuzeye; günden güne
 Karşılaşıyor yeni engellerle:
 Kimileyin dövüşüyor bir bahadıyla
 Kimileyin bir cadıyla, devle;
 Ay ışıklı gecelerde görüyor bazen,
 Sanki büyüleyici bir düşün içinden,
 Külrengi bir sisle çevrili
 Deniz kızlarını, dallarda sessizce
 Sallanarak, genç şövalyeyi,
 Dudaklarında kurnaz bir gülümsemeyle

Çelmek istiyorlar hiç konuşmadan...
 Ama gizli bir ilahla korunan
 Korkusuz şövalye güvenlik içinde;
 Yüreğindeki arzu uyukluyor,
 Onları ne görüyor, ne de dinliyor,
 Onunla her yerde olan Ludmila sadece.

Ama bu arada kimsenin görmediği,
 Büyücünün saldırılarından
 Sihirli şapkanın kollayıp gizlediği,
 Prensesim, ne yapıyor, güzel Ludmila'm?
 O suskun ve kederli,
 Geziyor bahçelerde bir başına,
 Sevgilisini düşünüyor ve özlüyor,
 Hayallerinin dizginlerini serbest bırakarak ya da
 Doğduğu, büyüdüğü Kiev ovalarına
 Kalbinin yarı bilinçsizliğinde uçup gidiyor;
 Kucaklıyor babasını, erkek kardeşlerini,
 Görüyor genç kız arkadaşlarını
 Ve sütannelerini, yaşlı dadılarını –
 Kimsenin anmadığı ayrılığı ve esareti!
 Ama zavallı prenses çok geçmeden
 Dönüyor gerçeğe yeniden
 Ve yine yalnız ve kederli.
 Âşık zorbanın köleleri bu sırada,
 Oturmaya cesaret edemeyerek
 Gece gündüz bahçelerde ve şatoda
 Güzel tutsağı arayıp duruyorlardı,
 Koşturuyorlar, bağırarak sesleniyorlardı,
 Ne var ki hepsi boşuna bir çaba.
 Ludmila eğleniyordu kölelerle:
 Kimileyin büyülü korularda
 Şapkasız ortaya çıkarak birdenbire,
 Bağırıyordu: "Buraya, buraya!" diye.
 Ve hep birlikte fırlıyorlardı ona doğru;
 Ama o tarafta –birden görünmez oluyordu –

Ve sessiz, duyulmaz adımlarla
Yırtıcı ellerinden kaçıyor.
Buluyorlardı her saat, her yerde
Onun bir anlık izlerini:
Kâh bir ağacın yaldızlanmış meyveleri
Kayboluyordu hışırdayan dalların üzerinde,
Kâh pınar suyunun damlaları
Ezilmiş çayıra dökülüyordu:
O zaman şatoda anlıyorlardı
Prensin bir şeyler yediğini içtiğini.
Geceleri gizlenerek Ludmila
Sedir ya da akağaç dallarında
Kısa süreli uyku arıyordu,
Ama gözyaşları döküyordu yalnızca,
Kocasına sesleniyor, huzur arıyordu,
Uyuşukluk ve keder bitirmişti onu,
Ve gün ağarmadan önce
Başını nadiren ağaca yaslayarak,
Hafif bir uyuşuklukla uyuyordu;
Gece karanlığı azaldığında ise
Şelalenin yolunu tutarak
Soğuk sulara yıkanıyordu:
Bir gün sabah zamanı
Sarayından gördü cüce,
Görünmez bir elle
Şelalenin çağladığını ve fışkırdığını.
Her zamanki tasası yüreğinde
Yeni bir geceye kadar, orada burada,
Bahçelerde dolaşıyordu Ludmila:
Akşama doğru iştirirlerdi
İkide bir tatlı sesini;
Korularda buluyorlardı sıkça
Ya yere fırlatılmış tacını
Ya İran şalından bir parçayı
Ya da gözyaşları içinde mendilini.

Korkunç bir tutkuyla yaralanan,
 Endişe ve öfkeyle yüzü bulutlanan
 Büyücü sonunda karar verdi
 Ludmila'yı kesin olarak yakalamaya.
 Lemnos'un topal demircisi³³ de,
 Güzel Kitera'nın³⁴ elinden böyle
 Evlilik tacını kabul ederek,
 Sonra güzelliklerine ağ kurmuştu,
 Alaycı tanrıların önüne sererek
 Kipros'un³⁵ tatlı oyunlarını...

Özlemle yanan zavallı Ludmila
 Mermer kameriyenin serinliğinde
 Pencere önünde sessizce oturuyordu
 Ve sallanan dalların içinden
 Çiçeklenmiş çayıra bakıyordu.
 Bir ses duyuyor aniden.
 Biri: "Canım sevgilim!" diye bağırıyor
 Ve vefalı Ruslan'ı görüyor.
 Hatları, yürüyüşü ve boyu posu;
 Ama yüzü solgun, gözleri bulutlu –
 Ve kalçasında da açık bir yara –
 Ludmila'nın yüreği titredi. "Ruslan!
 "Ruslan... Gerçekten de o!" Ve ok gibi
 Tutsak prenses atılıyor kocasına doğru,
 Gözyaşları içinde titreyerek diyor ki:
 "Buradasın... Yaralısın... Sana ne oldu?
 Sonunda kavuşmuştu ve onu kucakladı:
 Ah, ne dehşet!... Hayal kayboluyor!
 Prensес ağların içinde; şapkası
 Başından yere düşüyor.

33 Hephaistos: Yunan mitolojisinde demirci Tanrı, ateş ve volkanların Tanrısı. (ç. n.)

34 Afrodit tapınağının bulunduğu ada. Burada Afrodit kastediliyor. Afrodit'in pek çok ismi vardı. Kitera, Astarte, Cytherea vs... (ç. n.)

35 Afrodit. (ç. n.)

Donup kalırken: “O benim!” diye
Korkunç bir çığlık duyuyor, ve
O anda büyücüyü görüyor karşısında.
Kızın acıklı iniltisi duyuldu,
Bayılarak düşecek – garip bir uyku
Sardı bahtsız kızı kanatlarıyla.

Kim bilir neler olacak prensese!
Ah, korkunç bir görüntü! Sıska büyücü
Okşuyor küstah elleriyle
Ludmila’nın körpe güzelliğini!
Acaba muradına erecek mi?
Dur... Bir boru sesi duyuldu birdenbire,
Ve biri cüceyi çağırıyor.
Sapsarı olan büyücü panik içinde
Kızın başına şapkayı geçiriyor;
Borular tekrar çalıyor gitgide artarak!
Cüce de meçhul buluşmaya uçuyor,
Sakalını omuzlarının üstüne atarak.

BEŞİNCİ ŞARKI

Ah, ne kadar tatlıdır prensesim!
En değerlisi de benim için karakteri;
Alçakgönüllü ve hassastır:
Evlilik aşkına çok bağlıdır.
Birazcık da uçarı... Ne olmuş yani?
Bu yanıyla daha bir alımlıdır.
Her an yeni güzelliğiyle
Büyüleyebilir bizleri;
Söyleyin kıyaslanabilir mi
Acımasız Delfira ile?³⁶
Büyülemek için gözleri, yürekleri
Birine – kader yetenek bağışladı;
Gülümsemesi ve konuşması
İçimde doğuruyor aşk ateşi.
Öbürü ise – etekli hafif bir süvari,
Ona bıyık ve mahmuz verin yeter!
Mutludur, akşamüzerleri
Issız bir köşede prensesimi,
Benim Ludmila'mı bekleyen
Ve ona yüreğimin sevgilisi diyen;
Ama inanın, daha bir mutludur,
Delfira'dan köşe bucak kaçan
Ve hatta onunla hiç tanışmayan.

36 Puşkin hiç hoşlanmadığı yakınlarından biri için bu ismi kullanıyor. (ç. n.)

Evet, ama mesele bu değil şimdi!
 Ama boruyu kim çalmıştı ve büyücüyi
 Kim korkunç bir cenge davet etmişti?
 Kim korkutmuştu büyücünün gözünü?
 Ruslan öç ateşiyle yana yana
 Ulaşmıştı zalimin şatosuna.
 Şövalye dikiliyor dağın dibinde,
 Çağrı borusu kasırğa gibi uğulduyor,
 Sabırsız at duramıyor yerinde.
 Ve güçlü toynaklarıyla karı yarıyor.
 Prens cüceyi bekliyor.
 Ansızın çelik kunt miğferine
 Görünmez bir elle darbe yiyor;
 Yıldırım gibi inmişti darbe;
 Ruslan kaldırıyor kuşkulu bakışlarını.
 Ve görüyor – tam başının üzerinde
 Havaya kaldırılmış korkunç bir gürzle
 Cüce Çernomor'un uçtuğunu.
 Kalkanını siper ederek eğildi,
 Kılıcını salladı ve yukarı havaya kaldırdı;
 Ama bulutlara havalanmıştı cüce:
 Bir anda gözden kayboldu – ve kibirle,
 Yaygara kopararak prene uçuyor yine.
 Hızlı şövalye uzaklaşıp gitti,
 Ve büyücü meşum bir mesafeden
 Kara kapaklandı – ve oraya çököverdi.
 Ruslan tek kelime etmeden,
 Atından uzak, ona doğru koşuyor,
 Yakalayıp yapıyor sakalına,
 Büyücü debeleniyor ve inliyor
 Ve birden uçup gidiyor Ruslan'la...
 Çevik at peşinden bakıyor;
 Büyücü artık bulutların altında,
 Kahraman da sakalında asılı kalıyor,
 Uçuyorlar karanlık ormanın üzerinde,
 Uçuyorlar, vahşi dağların üstünde,

Uçuyorlar denizdeki anaforun üstünden.
 Gerginlikten kaskatı kesilen
 Ruslan, Çernomor zaliminin sakalına
 Yapışıyor direngen parmaklarıyla.
 Bu sırada, havada gücü zayıflayan
 Ve Rus gücüne şaşıp kalan
 Büyücü, gururlu Ruslan'a
 Sinsice diyor ki: "Prens, dinle beni!"
 Zarar vermeyeceğim artık sana;
 Sevdim gençlik cesaretini,
 Her şeyi unutacağım, bağışlıyorum seni,
 Salıvereceğim, ama bir anlaşma ile."
 Kahramanımız birden sözünü kesti:
 "Kes sesini, sinsi büyücü seni!
 Çernomor'la, karımın işkencecisiyle,
 Anlaşma falan tanımaz Ruslan!
 Zalimin, şu yaman kılıç gelir hakkından.
 Gecenin yıldızlarına dek uçsan bile,
 Sakalından yoksun kalacaksın!"
 Korku sarmıştı Çernomor'un içini;
 Endişeyle, dilsiz bir öfkeyle,
 Yorgun cüce boş yere
 Savuruyor uzun sakalını:
 Ruslan sakalı bırakmıyor
 Ve arada bir yoluyor kıllarını.
 İki gün taşıyor kahramanı, üçüncü günde
 Büyücü başlıyor aman dilemeye:
 "Ah, şövalye bunalttın beni;
 Zor nefes alıyorum, takatim kalmadı;
 Hayatımı bağışla, emrindeyim,
 Söyle, nereye istersen oraya indireyim..."
 "Şimdi elimizdesin: Aha, titriyorsun!
 İtaat et, teslim ol Rus gücüne!
 Götür beni Ludmila'ma."

Çernomor dinliyor kuzu kuzu;
Evine doğru yola çıktı bahadıyla;
Uçuyor – kendini bir anda
Korkunç dağların arasında buldu.
O zaman Ruslan bir eliyle
Kaldırdı kesik başın kılıcını
Ve sakala yapıştı diğeriyle de,
Bir tutam ot gibi biçiverdi.
Acımasızca şöyle dedi: “Bizleri tanı!
Alıcı kuş, güzelliğin nerede,
Nerede gücün?” Ve yüksek miğferine
Cücenin ak kıllarını bağlıyor;
Yaman atını çağırıyor ısıklık çalarak;
Neşeli at uçuyor ve kişniyor;
Kahramanımız yarı canlı cüceyi alarak
Eyerin arkasındaki torbaya koyuyor,
Zaman kaybetmekten korkarak
Ok gibi gidiyor sarp dağın zirvesine.
Tepeye vardı ve sevinçle
Büyüleyici saraya uçuyor.
Karşısındaki garip Arap yığını,
Ürkek esireler kalabalığı,
Uzaktan görünce sakallı miğferi,
O meşum zaferin ganimetini,
Hayaletler gibi dört bir yana
Kaçışıyorlar – ve kayboldular.
Muhteşem odaların arasında
Ruslan dolaşüyor tek başına,
Sevgili karısına sesleniyor –
Ruslan’ın duyduğu yalnızca
Suskun kemerlerin yankısı...
Sabırsız duyguların heyecanıyla
Açıyor bahçenin kapısını –
Yürüyor, yürüyor – ve bulamıyor;
Kuşkulu gözlerle etrafı tarıyor –
Her şey ölü: Sessizlik sarmış koruları,

Çardaklar boş; uçurumlarda,
 Derelerin koyaklarında,
 Yok, yok Ludmila'nın hiçbir yerde izi,
 Kulakları da duymuyor hiçbir şeyi,
 Ansızın bir ürperti sarıyor prensi,
 Gözlerindeki ışık sönüyor,
 Kafasında düşünceler doğmuştu karanlık...
 "Belki de... İstirap... Ve acı veren tutsaklık...
 Kısa bir an... Dalgalar..." Gömülmüştü
 Bu hayallere. Suskun bir kederle
 Başını yere eğdi yiğit şövalye;
 Elinde olmayan bir korku kahrediyor onu;
 Ölü bir taş gibi kımıldamaksızın.
 Bilinci kararıyor; vahşi bir yalın
 Ve umutsuz aşkın zehri
 Damarlarında akıyor şimdi.
 Güzel prensesin gölgesi galiba
 Dokunmuştu titreyen dudaklarına...
 Ve birden, korkunç ve öfkeli,
 Bahçelerde koşturuyor şövalye;
 Çılgık çılgığa Ludmila'ya sesleniyor,
 Tepelerden kayaları koparıyor,
 Kılıcıyla yıkıyor, kırıp döküyor her şeyi.
 Yerle bir ediyor koruları, kameriyeleri,
 Ağaçlar, köprüler batıp çıkıyor dalgalarda,
 Çırlıçıplak kalıyor bozkırın çevresi!
 Uğultular yankılanıyor uzaklarda,
 Ve homurtu ve çatırtı ve gürültü ve gök gürlemesi;
 Kılıç çınlıyor ve vınlıyor her yanda,
 Harika diyar yıkılmıştı baştan aşağı –
 Çılgın yiğit kurbanını arıyor,
 Var gücüyle sağa sola savurarak kılıcını...
 Boş havayı yarıyor
 Ve ansızın... Bir darbe ki tesadüfi,
 Görünmez prenesten düşürüyor
 Çernomor'un veda hediyesini...

Büyünün gücü bir anda kayboluverdi:
 Ludmila ağın içinde ortaya çıkıverdi!
 Gözlerine inanamayan bizim şövalye
 Bu beklenmedik mutlulukla
 Unutulmaz sadık sevgilisinin
 Ayaklarına kapanıyor esrimeyle;
 Ellerini öpüyor, parçalıyor ağları,
 Aşkın, sevincin döküyor gözyaşlarını,
 Ona sesleniyor – ama kız uyukluyor,
 Kapanmış dudakları ve gözleri,
 Ve şehvetli hayali
 Diri göğüslerini kaldırıyor.
 Ruslan ayıramıyor gözlerini eşinden,
 Bir acı yine burkuyor içini...
 Ama tanıdık bir ses duyuyor birden
 Erdemli Finlinin sesini:

“Metin ol prens! Gerisin geri
 Yola çık uyuyan Ludmila’yla;
 Candan bağlı ol onura ve aşka
 Yeni bir güçle doldurarak yüreğini,
 Gürleyecek Tanrısal gök gürültüsü kine,
 Ve derin bir sessizlik başlayacak –
 Ve prenses muhteşem Kiev’de
 Prens Vladimir’in önünde
 Büyülü uykusundan uyanacak.”

Bu sözlerle canlanan şövalye
 Kollarına alıyor karısını,
 Ve değerli yüküyle sessizce
 Terk ediyor dorukları
 Ve iniyor ıssız vadiye.

Arkasında cüceyle sessizlik içinde,
 Yurduna doğru yola çıktı şövalye;
 Kollarında yatıyor Ludmila'sı,
 İlkbahar şafağı gibi serin ve canlı,
 Ve bahadırın omzuna da
 Sakin yüzünü yaslamıştı.
 Halka halka örülü saçlarıyla
 Hafif bozkır rüzgârı oynuyor,
 Nasıl da inip kalkıyor göğsü!
 Nasıl da sık sık dingin yüzü
 Anlık gül gibi alev alev yanıyor!
 Aşk ve gizemli bir rüya
 Ona Ruslan'ın imgesini taşıyor
 Ve dudakları baygın bir fısıltıyla
 Eşinin ismini mırıldanıyor...
 Tatlı bir unutuş içinde yakalıyor kocası
 Onun büyüleyici nefesini, gülümsemesini,
 Gözyaşlarını ve tatlı tatlı inleyişini
 Ve uykulu göğüslerinin inip kalkışını...

Bu arada vadilerden, dağlardan,
 Gece gündüz hiç durmadan
 Gidiyor bizim yığidimiz.
 Arzulanan sınır henüz uzaklarda,
 Kız ise uyuyor. Ama genç şövalye
 Acı çekerken yararsız bir alevle,
 Bu sürekli çilekeş acaba
 Eşine sadece bekçilik mi ediyordu
 Ve tertemiz bir hayalde
 Arsız arzusunu sindirmekle
 Mutluluğunu mu keşfediyordu?
 Şanlı yığidimle ilgili gerçek destanı
 Gelecek kuşaklara aktaran
 Bir keşiş bizleri inandırabilir buna
 Tereddüt etmeden korkusuzca;
 Ve inanıyorum ben! Ayırmadan

Bezdirici, kaba hazları:
 İkimiz talihliyiz açıkçası.
 Çoban kızlar! Güzel prensesin uykusu,
 Can sıkıcı ilkbaharın zaman zaman
 Çimenlerinde, ağaç gölgesinde olan
 Sizlerin uykusuna benzemiyordu,
 Hatırlıyorum huş ormanının
 Arasındaki küçük çayırı,
 Hatırlıyorum karanlık akşamı,
 Hatırlıyorum Lida'nın³⁷ sinsi uykusunu...
 Ah, ilk busesi aşkın,
 Titrek, hafif ve telaşlı,
 Dağıtmadım dostlarım,
 Onun sabırlı uyuklamasını...
 Ama yeter, saçmalıyorum!
 Bu aşk anıları niçin?
 Çoktan unutup gittim
 İstirabını ve tesellisini;
 Beni ilgilendiren şimdi
 Prenses, Ruslan ve Çernomor.

Önlerinde geniş bir ova seriliyor
 Yer yer köknarların yükseldiği;
 Ve korkunç bir tepenin uzaktaki
 Yuvarlak doruğu görünüyor
 Göğün parlak maviliğinde.
 Ruslan bakıyor – ve anlamıştı
 Başa doğru yaklaştığını;
 Kıvrak at hızını artırmıştı iyice;
 Şimdi mucizeden de mucize görünen;
 Baş kıpırtısız gözleriyle bakıyor;
 Geniş alnını olduğu gibi örten
 Saçları kara bir orman gibi tıpkı;
 Yaşamdan yoksun yanakları

37 Yine yazar, tanıdıklarından birine bu isimle hitap ediyor. (ç. n.)

Kurşuni bir beyazlıkla kaplı;
 Açılmış kocaman dudakları,
 Kenetlenmiş birbirine koca dişleri...
 Yarı ölü baş son günün tehdidiyle
 Karşı karşıya bulunuyordu şimdi.
 Cesur şövalye uçarak yanına geldi
 Ludmila ve heybedeki cüceyle.
 “Selam, baş!” diye bağırdı.
 “Buradayım! Senin hain cezasını buldu!
 Bak: İşte o zalim tutsağımız oldu!”
 Ve prensin mağrur sözleri
 Ansızın canlandırdı başı,
 İçinde bir an duygular uyandırdı,
 Uykudan uyanıyormuş gibiydi,
 Göz attı, inlemeye başladı korkunç,
 Tanımıştı yiğit şövalyeyi,
 Tanımıştı korku içinde kardeşini.
 Burun delikleri kabardı; yanaklarında
 Kızıl bir ateş parlamıştı zayıf da olsa,
 Ve sönmekte olan gözlerinde
 Son bir öfke yansdı.
 Baş sessiz bir öfke içinde,
 Panikle dişlerini gıcırdattı
 Ve soğuk bir dille kardeşine
 Anlaşılmaz bir kınamayla mırıldandı...
 Ve artık tam zamanında
 Sona eriyordu uzun süreli ıstırapı:
 Alnındaki bir anlık ateş söndü,
 Zayıfladı ağır soluğu,
 Kocaman gözleri kaydı,
 Prens ve Çernomor kısa süre sonra
 Gördüler ölüm kasılmalarını...
 Ve daldı sonunda sonsuz uykusuna.
 Yiğit şövalye suskun uzaklaştı;
 Eyerin arkasında titreyen cüce
 Ne nefes almaya cesaret ediyordu,

Ne de kımıldayabiliyordu
 Ve kara bir büyücünün diliyle
 Harıl harıl iblislere dua ediyordu.

İsimsiz küçük bir ırmağın
 Karanlık kıyıları yamacında
 Ve serin karanlığında ormanların,
 Gür çam ağaçlarıyla taçlanan
 Eğik bir kulübenin çatısı dikiliyordu.
 Ağır akıntısında akarsu
 Yanı başındaki kamıştan çiti
 Uykulu dalgalarıyla yalıyordu
 Ve meltemin hafif uğultusunda
 Çitin çevresinde anca şırılıyordu.
 Bir vadi gizlenmişti burada,
 Gözlerden ırak ve karanlık;
 Ve belki de orada sessizlik
 Dünya kuruldu kurulu vardı.
 Ruslan durdurdu atını.
 Ortalık sessiz ve sakindi;
 Günün ağarmasıyla birlikte
 İki yanı ormanla kaplı vadi
 Sabah dumanı içinde parlayıverdi.
 Ruslan karısını çimenlere yatırıyor.
 Yanına oturuyor, iç geçiriyor
 Tatlı ve sessiz bir hüznle;
 Ve birden görüyor tam önünde
 Gösterişsiz yelkenini bir kayığın.
 Ve şarkısını duyuyor balıkçının
 Durgun akıntılı ırmağın üzerinde.
 Ağını dalgalara attıktan sonra
 Küreklere eğilen balıkçı,
 Kayığını ormanlık kıylara sürüyor,
 Basit kulübesinin eşğine doğru.
 Ve iyi yürekli prens Ruslan görüyor:
 Kayığın kıyıya yanaştığını;

Karanlık kulübeden koşarak
 Genç bir kız çıkıyor; zarif bedenli,
 Gelişigüzel salınmış saçlar
 Gülümseme, dingin bakışlı gözler,
 Ve çıplak memeler ve omuzlar...
 Her şey tatlı, her şey büyüleniyor onda.
 Ve sonunda birbirlerine sarılarak
 Oturuyorlar serin suların kenarında,
 Tasasız boş saatleri
 Onlar için aşkla başlayacak.
 Ama bizim genç yiğidimiz
 Sessiz bir şaşkınlık içindeki,
 Şu mutlu balıkçıda kimi
 Tanıyacak beğenirsiniz?
 Gözde namıyla Hazar hanı,
 Aşkta ve kanlı savaşlarda
 Onun genç rakibi Ratmir'i,
 Ratmir bu sakın kuytularda
 Unutmuş Ludmila'yı, şöhreti
 Ve şefkatli eşinin kollarında,
 Hepsine sırtını dönmüş sonsuzca.

Kahraman yaklaştı ve münzevi
 O anda tanıdı Ruslan'ı,
 Kalkıyor, fırlıyor. Bir çılgılık duyuldu...
 Ve prens kucakladı genç hanı.
 Kahraman: "Neler görüyorum!" dedi.
 "Neden buradasın, niçin bıraktın
 Savaş hayatının kaygılarını
 Ve namlı kıldığın kılıcını?
 Balıkçı karşılık verdi dedi ki:
 "Canım dostum, yüreğimi bezdirdi
 Savaş şanının boş ve yıkıcı hayaleti
 İnan: Masum eğlenceler
 Aşk ve huzur verici meşelikler
 Yüz misli daha hoş geliyor yüreğime.

Şimdi, savaşa karşı tutkumu yitirince,
 Çılgınlığa değer vermeyi kestim
 Ve güvenli bir mutlulukla zenginim,
 Unuttum her şeyi, aziz yoldaşım,
 Her şeyi, güzel Ludmila'yı bile."
 Ruslan: "Sevgili han, çok mutluyum!" dedi.
 "O şimdi benimle birlikte."
 "Mümkün bu, nasıl bir tecelliyle?
 Neler duyuyorum? Rus prensesi...
 Seninle birlikte öyle mi, nerede peki?
 Ama dur... Hayır, ihanetten korkarım;
 Benim için çok değerlidir hayat yoldaşım,
 Mutlu değişiminin
 Kahramanı oydu; o benim
 Hayatım, sevinç kaynağım!
 Bana yeniden kazandırdı
 Yitip giden gençliğimi,
 Ve huzuru ve lekesiz bir aşkı.
 Boşuna bana mutluluk vaat etti
 Genç cadıların dudakları;
 On iki bakire sevmişti beni:
 Ama karım için bıraktım onları;
 Terk ettim neşeli teremlerini,
 Koruyucu meşeliklerin gölgesine,
 Kılıcımı, ağır miğferimi çıkarıp attım,
 Unuttum şanı şöhreti ve düşmanlarımı.
 Huzur ve meçhul münzevi
 Bu mutlu kuytulara kaldı,
 Seninle can yoldaşım, güzel sevgili,
 Seninle – ruhumun ışığı!"

Şirin çoban kız kulak verdi
 İki dostun içten konuşmasına
 Ve gözlerini yönelterek hana
 Gülümsedi ve içini çekti.

Kıyılarda balıkçı ve şövalye
 Karanlık çökene kadar vakit geçirdiler
 Dudaklarında içtenlik ve açıkyüreklilikle –
 Hissettirmeden akıp gitti saatler.
 Orman kararıyor, dağ karanlık;
 Ay yükseliyor – ortalık sessizleşti;
 Kahramanın yola çıkma zamanı artık.
 Uyuyan kızın üzerini
 Örttükten sonra Ruslan
 Yürüyor ve atına biniyor;
 Han düşünceli dalgın hiç konuşmadan
 Ruhuyla onun peşinden gidiyor,
 Mutluluklar diliyor prence
 Zaferler, şanlar, ve aşklar...
 Gururlu gençlik yıllarının düşünceleri de
 Elinde olmadan hüznle canlanıyor...

Kader kararsız lirime neden
 Yalnızca kahramanlığı övmeyi
 Ve onunla birlikte (dünyada bilinmeyen)
 Eski yılların dostluğunu ve sevgisini
 Terennüm etmeyi bağışlamadı? Ben –
 Hazin gerçeğin şairi neden
 Mecburum gelecek kuşaklar için
 Kusuru ve kini ortaya çıkarmaya
 Ve gizli oyunlarını ihanetin
 İçten şarkılarda açığa vurmaya?

Farlaf, prensesin hayâsız arayıcısı,
 Kimsenin tanımadığı bu biçare
 Yitirince şan şöhret arzusunu
 Uzakta, sakın ve ıssız bir köşede
 Gizlenmiş, Naina'yı bekliyordu.
 O utkulu saat gelmişti işte.
 Büyücü kadın karşısında belirdi,
 “Beni tanıyor musun?” dedi buyurgan bir sesle.

“Yürü ardımdan; atını eyerle!”
 Ve kediye dönüştü cadı;
 At eyerlendi, kedi yola çıktı;
 Meşe ormanının karanlık patikalarından,
 Farlaf da gidiyor kedinin ardından.

Sessiz vadi uyukluyordu
 Gece dumanıyla kaplanan,
 Ay karanlıkta yüzüyordu
 Bir buluttan ötekine ve kurgan
 Anlık parıltısıyla aydınlanıyordu.
 Ruslan tepenin eteğinde sessizce
 Uyutulan prensesin önünde
 Oturuyordu her zamanki kederiyle.
 Derin bir düşünceye gömülmüştü,
 Hayaller uçuşuyordu birbiri ardınca,
 Ve belli belirsiz bir uyku esiyordu
 Ruslan'ın üzerinde soğuk kanatlarıyla.
 Genç bakireye kuşkulu bakışlarla,
 Baygın bir uyuklamayla göz attı
 Ve yorgun başını kızın ayaklarına
 Yaslayarak uyumaya başladı.

Yiğit, düş görüyor gelecek üzerine:
 Görüyor o, prenses sanki
 Derin, korkunç bir uçurumun üzerinde
 Duruyor hareketsiz ve sararmış benzi...
 Ve birden ortalıktan kayboluyor Ludmila,
 Şimdi uçurumun üstünde duran Ruslan...
 Tanıdık bir ses geliyor sessiz uçurumdan,
 Birinin yardım için seslenen çığlığı...
 Ruslan peşinden fırlıyor karısının;
 Yel gibi uçuyor zifiri karanlıkta...
 Ve karşısında görüyor ansızın:
 Vladimir, görkemli salonunda,
 Ak saçlı bahadırların çemberinde,

On iki oğlunun arasında,
 Çağrılı konuklarla birlikte
 Oturuyor şölen sofralarında
 Ve yaşlı prens yine öfkeli
 O korkunç ayrılık günündeki gibi;
 Herkes kımıldamadan oturuyor,
 Sessizliği bölmekten çekiniyor.
 Konukların şen uğultusu dinmişti,
 Dolaşmıyor elden ele kâse...³⁸
 Ve görüyor o, konukların içinde
 Çarpışmada yere serilen Rogday'ı:
 Öldürülmüş, canlı gibi oturuyor;
 Köpüklenmiş kupadan o da
 Neşeyle içiyor ve bakmıyor
 Hayretler içindeki Ruslan'a.
 Prens genç hanı da görüyor,
 Pek çok dostu düşmanı... Ve ansızın
 Gusli'nin duyuldu akıcı tıngırtısı
 Ve ardından sesi bilici Bayan'ın,
 Kahramanların ve eğlencelerin ozanı.
 Farlaf şatoya giriyor, kolundan
 Tutmuş Ludmila'yı getiriyor;
 Ama yaşlı prens yerinden doğrulmadan,
 Susuyor üzgün başını yere eğerek.
 Prensler, boyarlar – hepsi susuyor,
 İçlerinden geçenleri gizleyerek.
 Ve hepsi kayboldu – bir ölüm soğukluğu
 Sarıyor uyuyan kahramanı.
 Ağır bir uyuşukluğa gömülü
 Ruslan, döküyor acılı gözyaşları,
 Kaygıyla düşünüyor – bu bir rüya!
 Azaplar içinde kıvranıyor ama
 Uğursuz rüyayı ne çare
 Derman bulamıyor kesmeye.
 Ay dağın üzerinde döküyor ışığını;

38 Şölenlerde kullanılan ve elden ele dolaştırılan törensel içki kâsesi. (ç. n.)

Koyu bir karanlık sarmış ormanı,
Vadi ölü bir sessizlik içinde...
Gidiyor hain atının üzerinde.

Ağaçlar seyrekleşmişti önünde;
Yarı karanlık bir kurgan görüyor;
Ludmila'nın ayakları dibinde uyuyor
Ruslan ve at dolaşüyor tepenin çevresinde.
Farlaf etrafına korkuyla bakınıyor;
Cadı kayboluyor sisin içinde,
Farlaf'ın yüreği donmuş, titriyor,
Soğuk ellerinden kayıyor dizginleri,
Yavaştan sıyrılıyor kılıcını,
Cenge girmeden yiğit şövalyeyi
Ani bir vuruşla ikiye ayırmak niyetiyle...
Ruslan'a yaklaştı. Kahramanın atı
Gazaba geldi düşmanı hissedince,
Kışnedi, yeri dövmeye başladı. Nafile uyarı!
Ruslan duymuyor; korkunç rüya
Koca bir kaya gibi çökmüştü üzerine!...
Cadının yüreklendirdiği hain,
Kahramanın göğsüne menfur eliyle
Soğuk çeliği üç kez saplıyor...
Ve korkuyla doludizgin uzaklaşıyor
Yanında çok kıymetli ganimetiyle.

Ruslan sabaha kadar ölü gibi
Yattı karanlıkta dağın dibinde.
Saatler uçup geçti. Kan ırmak gibi
Yangılı yaradan boşanıyordu.
Dumanlı gözlerini açtı sabaha doğru,
Dudaklarından ağır, cılız bir çığlık çıktı,
Son gücüyle doğrulmaya çalıştı,
Baktı, savaşçı başını eğdi –
Ve hareketsiz, soluksuz yere devrildi.

ALTINCI ŞARKI

Bana emrediyorsun, ey sevecen arkadaşım,
Eski zamanların şarkılarını
Uysal ve özensiz lirime mırıldanmayı
Ve sadık esin perime adamayı
Tamamını değerli boş vakitlerimin...
Biliyorsun canım sevgilim:
Mutlulukla esriyen arkadaşın
Saçma söylentilerle boğuşurken
Unuttu zorluğunu kimsesizliğin,
Ve tınlamalarını değerli lirin.
Erinçle kendinden geçen ben
Yadırgadım ahenkli eğlencesini...
Seninle nefes alıyorum – ve gururlu şanın
Belirsizdir benim için çağırın sesi!
Terk etti beni gizli dehası
Ve tatlı düşüncelerin, ve yalanların.
Yalnızca aşk ve zevk hırısı
Hükmediyor benim aklıma.
Ama sen emrediyorsun, oysa
Sevmiştin eski öykülerimi,
Şan ve sevda efsanelerini;
Yiğit şövalyem ve Ludmila,
Vladimir, Çernomor, cadı
Ve Finlinin gerçek elemleri

Ele geçirdi senin hayalini;
 Sen, dinlerken hafif hezeyanımı,
 Gülümsemeyle bazen uyukluyordun;
 Ama kimileyin sevecen bakışlarını
 Şaire daha yumuşak fırlatıyordun...
 Göze alıyorum, ben âşık geveze,
 Dokunacağım yeniden uyuşuk tellere;
 Ayaklarının ucuna oturuyorum ve yine
 Tingirdatıyorum genç şövalye üzerine.

Peki, ne demiştin ben? Ruslan nerede?
 Boş tarlada hareketsiz öylece yatıyor:
 Yiğidin kanı artık akıyor,
 Açgözlü bir kuzgun uçuyor üzerinde,
 Boru sessiz, hareketsiz zırlı takımını,
 Kımıldamıyor tüylü tolgası!

Gururlu başını eğdikten sonra
 Gözlerindeki ışık sönmüvermişti!
 At dolanıyor Ruslan'ın etrafında
 Savurmuyor altın sarısı yelesini,
 Ne eğleniyor, ne de zıplıyordu
 Bekliyor Ruslan'ın uyanmasını...
 Ama prensin çok derin soğuk uykusu,
 Ve uzun zaman gürlemeyecek kalkanı.

Ya Çernomor? Cadının unuttuğu
 Cüce eyerin arkasında, heybede,
 Henüz bilmiyor neler olduğunu;
 Yorgun, uykulu ve öfkeli
 Prensese ve yiğidime
 Sıkıntıdan küfrediyor içinden;
 Uzun süredir bir şey işitmeyen
 Büyücü dışarı bakıyor – oo, mucize!
 Öldürülmüş bahadırı görüyor;
 Kanlara bulanmış yatıyor;

Ludmila yok, bomboş tarla;
 Sevinçten titriyor zalim,
 İçinden de şöyle geçiriyordu:
 “Sona erdi, artık serbestim!”
 Oysa yaşlı cüce yanılıyordu.

Bu sırada Naina’nın koruduğu
 Farlaf, uyutulan Ludmila’yla
 Kiev’e gidiyor dörtnala:
 Uçuyor umutla ve korkuyla dolu;
 Önünde Dinyeper’in dalgaları
 Bildik çayırarda gürlüyor şimdi;
 Artık görüyor altın kubbeli kenti;
 Farlaf uçar gibi gidiyor şehirde
 Ve meydanlarda uğultu yükseliyor;
 Halk sevinçli bir heyecan içinde
 Atlının peşinden akıyor, toplanıyor;
 Koşuyorlar babayı sevindirmek için:
 Ve işte sonunda kapının önünde hain...

Vladimir-Güneş, bu sırada
 Kalbindeki acının yükünü sürükleyerek
 Oturuyordu görkemli şatosunda,
 Her zamanki düşüncesiyle acı çekerek.
 Boyarlar, bahadırlar etrafında
 Can sıkıcı bir ciddiyetle oturuyorlardı.
 Birden kulak kabartıyor: Kapıda
 Bir dalgalanma, çığlıklar, olağandışı
 Bir gürültü; kapı açıldı ve karşısında
 Meçhul bir savaşçı belirdi;
 Herkes ayağa kalktı boğuk fısıltıyla
 Ve şaşkınlık içinde bağırmaya başladı:
 “Ludmila burada! Farlaf... Yoksa?”
 Kederli yüzü renkten renge giren
 Yaşlı prens kalkıyor oturduğu yerden,
 Bitkin adımlarıyla aceleyle

Bahtsız kızına doğru yürüyor.
 Yaklaşarak baba elleriyle,
 Kızına dokunmak istiyor;
 Ama biricik kızı duymuyor,
 Ve büyülenmiş uyukluyor öylece
 Caninin kollarında – hepsi
 Prense bakıyor, kuşkulu bir bekleyişle;
 Ve yaşlı adam endişeli gözlerini
 Hiç konuşmadan şövalyeye dikti.
 Ama Farlaf parmağını dudaklarına
 Bastırarak kurnazca: “Ludmila uyuyor,” dedi..
 “Böyle buldum onu az zaman önce
 Issız Murom ormanlarında,
 Zalim orman devinin kollarında;
 Orada işi bitirdim mükemmelce;
 Çarpıştık tam üç gün üç gece;
 Ay cengin üzerinde üç kez doğdu;
 Dev can verdi, genç prenses ise
 Bana uyku halinde kismet oldu;
 Ama kim durduracak bu garip uykuyu?
 Ya ne zaman gelecek kendine?
 Bilmiyorum – gizlidir yazgının kanunu!
 Geriye de umut ve sabrın sadece
 Tesellisi kalıyor bizlere.”

Ve çok geçmeden uğursuz haberle
 Şehirde bir söylenti yayıldı;
 Halkın karmakarışık kalabalığıyla
 Kent meydanı kaynamaya başladı;
 Kederli şato açılmıştı bütün halka;
 Kalabalık dalgalanıyor, akın ediyor
 Muhteşem yatağın bulunduğu yere,
 Prensес simli yorganında
 Uyuyor derin bir uykuda;
 Prens ve şövalyenin etrafında
 Dikiliyorlar bezgin, kederli,

Boru, timbal, tef, gusli sesleri
 Gümbürdüyor Ludmila'nın üzerinde;
 Prens halsiz düşerek ağırlı kederiyle
 Ak saçlarını Ludmila'nın ayaklarına
 Yatırdı sessiz gözyaşlarıyla;
 Ve yanında yüzü bembeyaz Farlaf,
 Suskun bir pişmanlık ve sıkıntı içinde
 Titriyor yitirince cesaretini.

Gece oldu. Şehirde hiç kimse
 Kırpmamıştı uykusuz gözlerini
 İtişip durarak, gürültü ederek
 Herkes yorum yapıyordu mucize üzerine:
 Genç koca karısını sözde,
 Sade döşeli ön odada unutmuştu.
 Lakin iki boynuzlu ay ışığı
 Tan ışımadan önce kayboldu,
 Tüm Kiev yeni bir alarmla
 Endişeye kapıldı! Feryatlar, gürültü
 Ve bir uğultu yükseldi her yerde.
 Kievliler üşüşüyor şehrin duvarlarına...
 Ve görüyorlar: Sabah dumanında
 Irmağın ardında çadırlar belirliyor;
 Kor gibi parlıyor kalkanlar,
 Atlılar arazide belirip kayboluyor,
 Kara toz bulutu kaldırarak ötelerde;
 İlerliyor savaş arabaları,
 Ateşler yanıyor tepelerde.
 Felaket: Peçenekler ayaklanmıştı!

Ama bu sırada bilici Finli,
 Ruhların kudretli egemeni,
 Huzur ve sessizliğin hüküm sürdüğü,
 Bozkırda, dingin bir yürekle beklemekteydi,
 Uzun zaman önce öngördüğü
 Kesin kader gününün doğuvermesini.

Vahşi dağ dizilerinin ardında,
 Issızlığında kavurucu bozkırların
 Rüzgârların, kopan fırtınaların sığınağı olan,
 Cesur bakışının bile bir cadının
 Geç saatte girmeye çekindiği yerde
 Bir vadi gizlidir büyüleyici
 Ve iki pınar vardır bu vadide:
 Biri boşanır delidolu bir dalgayla
 Kayalarda şırıldayarak neşeyle;
 Diğeri akar cansız su gibi;
 Etraf sessizdir, uyur rüzgârlar,
 Ne eser baharın serinliği,
 Ne asırlık çamlar hışırdar,
 Ne de kuşlar dolanır havada,
 Alageyik bu gizemli sulardan
 Kavurucu yaz sıcağında
 Cesaret edemez su içmeye;
 İki ruh dünya kuruldu kurulalı
 Sessiz huzurun koynunda
 Bekçilik eder geçilmez kıyılara...
 Birden iki boş testiyile
 Bir münzevi çıktı önlerine;
 İki ruh kadim uykularını kesti
 Ve aceleyle uzaklaştı korku içinde.
 Eğilerek daldırıyor münzevi
 Testileri el değmemiş dalgalara;
 Doldurdu ve havada kayboldu
 Ve kendini kaşla göz arasında
 Ruslan'ın kanlar içinde cansızca
 Yattığı vadide buldu;
 Ve ihtiyar, yiğidin başında durdu,
 Ve cansız suyu serpti üzerine,
 Ve yaralar parlamaya başladı hemen,
 Ve ölü olağanüstü güzelliğiyle
 Canlanıyordu, yaşlı adam bu kez de
 Kahramana serpti hayat veren suyu,
 Ve diri, yeni güçlerle dolu

Genç bir yaşamla titreye titreye,
 Ruslan kalkıyor ve ısıltılı güne
 Gözleriyle yiyecek gibi bakıyor,
 Kötü bir uyku, bir gölge gibi,
 Geçmiş önünde belirip kayboluyor.
 Ama Ludmila nerede? Yalnız kendisi!
 Yüreği kavruluyor ve sonra donuyor.
 Şövalye birden fırlıyor; bilici Finli
 Ona sesleniyor ve kucaklıyor:
 “Ey oğul, kader tecelli etti!
 Mutluluk bekliyor seni;
 Seni kanlı bir şölen çağırıyor;
 Yaman kılıcın çınlayacak belayla;
 Ilımlı bir barış gelecek Kiev’e
 Ve karşına Ludmila çıkacak orada.
 Al şu kutsal yüzüğü,
 Onunla alnına dokun prensesin,
 Ve kaybolacak gizli büyüünün gücü,
 Yüzün düşmanları afallatacak,
 Barış gelecek, sönecek kin.
 Hak edilen mutluluk ikinizin olacak!
 Şimdi uzun süreliğine elveda yiğidim!
 Ver elini... Mezar kapısının ardında –
 Orada, zamanı gelince – buluşacağız seninle!”
 Böyle dedi ve kayboldu ortadan.
 Ateşli ve sessiz bir esrimeyle
 Hayata yeniden uyanan Ruslan,
 Finlinin arkasından kollarını kaldırıyor.
 Ama artık hiçbir şey duyulmuyor!
 Ruslan yalnız ıssız ovada;
 Zıplayarak heybedeki küceyle
 Ruslan’ın sabırsız küheylanı,
 Koşuyor, kişniyor savurarak yelelerini;
 Prens artık hazır, atın üzerinde
 Aşıyor şimdi canlı ve sağlıklı
 Tarlaları ve meşelikleri.

Ama bu sırada nasıl bir utancı
 Sergiliyor şimdi kuşatılan Kiev şehri?
 Derin bir acıyla sarsılan Kiev halkı
 Gözlerini sürülü tarlaya dikerek
 Kulelerde, burçlarda duruyor
 Dehşet içinde ilahi cezayı bekleyerek;
 Evlerde dikkatli ve ölçülü feryatlar,
 Geniş sokaklarda bir korku sessizliği;
 Vladimir kızının yanında tek başına,
 İçli içli okuyor duasını
 Ve gözü pek bahadır kalabalığı
 Prenslerin sadık birlikleriyle
 Hazırlanıyor kanlı bir cenge.

Ve gün gelip çattı. Düşman yığınları
 Şafakla tepelerden akmaya başladı;
 Dizgin tanımaz ordular,
 Ovadan dalga dalga boşandılar
 Ve akıp geldiler kentin duvarlarına;
 Şehirde çalmaya başladı borazanlar,
 Saflarını birleştirerek savaşçılar
 Atıldılar, gözü kara ordunun karşısına,
 Karşı karşıya geldiler – ve başladı muharebe.
 Atlar huylanmaya başladı ölümü hissedince,
 Kılıçlar zırhlara çarpıp duruyordu,
 Vınlayarak göğe yükseliyordu ok bulutu,
 Kana bulanmıştı geniş ova:
 Atlılar gidiyordu uçarcasına,
 Atlı birlikler birbirine karışmıştı;
 Kapanan duvar misali karşılıklı,
 Saf safla kapışıyor şurada;
 Burada çarpışıyor atlıyla yaya;
 Şurada ürken bir at gidiyor delicesine;
 Orada savaş çığlıkları, şurada geri çekilme,
 Şurada Rus can veriyor, burada Peçenek;
 Gürzle yere devrilmiş biri,

Hafif okla vurulmuş bir diğeri;
 Biri kalkanın altında ezilmiş,
 Diğerini kuduran bir at çığneyip geçmiş...
 Ve savaş gece yarısına kadar sürdü böyle;
 Ne düşman üstündü, ne de bizimkiler!
 Kanlı beden yığınının gerisinde
 Baygın gözlerini yummuşlardı askerler,
 Ve savaş uykuları çok derindi;
 Savaş alanında duyuluyordu kimileyin
 Can vermekte olanların hazin iniltisi
 Ve duaları Rus yiğitlerinin.

Sabahın koyu gölgesi ağarıyordu,
 Akarsuda gümüşlenmişti dalga,
 Kuşku verici bir gün doğuyordu
 Dumanla kaplanan doğuda.
 Aydınlanıyordu ormanlar tepeler,
 Ve uyanıyordu gökler.
 Devinimsiz sükûnette hâlâ
 Savaş alanı uyuklamada;
 Birden uyku kesildi: Düşman ordugâhı
 Ayağa fırladı gürültülü bir endişeyle,
 Yere serilenlerin ansız çığlıkları
 Kuşku düşürmüştü Kievlilerin yüreğine;
 Koşuşuyorlar düzensiz yığınlarla
 Ve görüyorlar düşmanların arasındaki alanda
 Zırhı ışıldayarak, ateşte gibi tıpkı,
 At üstünde olağanüstü bir savaşçı
 Yıldırım gibi geliyor, saplıyor, biçiyor,
 Uçarak boynuzlu borusunu çalıyor...
 Ruslan'dı o. Tanrısız fırtına gibi
 Çökmüştü bizim yiğit, Basurman'a;³⁹
 Arkasında onunla birlikte cüce,
 Ürkmüş düşman ordugâhının arasında
 Oraya buraya gidip geliyor.

39 Gâvur anlamında. "Müslüman"ın kaba söyleniş biçimi. (ç. n.)

Korku salan kılıç nerede ıslık çalıyor
 Ve kızgın at yel gibi uuyorsa, orada
 Başlar omuzlardan ayrılıyor
 Ve saflar birbirinin üzerine yıkılıyor çığlıkla;
 Savaşın cereyan ettiği ayır bir anda
 Canlı, cansız, başı kopuk kanlı gvdelerle
 Kaplanmıştı dağ gibi tepeleme
 Ve kargı, ok, yelme yığınıyla.
 Boru sesine, savaşın uğultusuna
 Kahramanın ardından ok gibi,
 Slav atlı birlikleri atılıyor.
 arpıştılar... “Geber, gvur!” naralarıyla
 Dehşet sarıyor Peçenekleri;
 Akınların ılgın ğrencileri
 Sesleniyorlar dağılan atlarına,
 Direnmeyi göze alamayarak daha fazla,
 Tozlu savaş alanından vahşi çığlıklarla,
 Cehenneme mahkm olan düşman
 Kaıyor Kievlilerin kılıcından;
 Rus kılıcı düşman sürüsünü cezalandırıyor;
 Kiev bayram ediyor... Ama sokaklardan
 Uçarak güçlü bir bahadır geçiyor;
 Zafer kılıcını tutuyor sağ elinde;
 Mızrağı yıldız gibi parlıyor;
 Tunç yelmesinden kanlar akıyor;
 Bir sakalı dolamış miğferine;
 Prens sarayına gürültülü sokaklardan
 Uçuyor kanatlanmış umutla
 Halk kendinden geçerek coşkudan,
 şşyor dört bir yandan çığlıklarla,
 Ve sevinç canlandırmıştı Prens Ruslan'ı.
 Ludmila'nın büyülü bir uykuyla uyukladığı
 Çıt çıkmayan şatoya giriyor yiğit şövalye;
 Vladimir derin düşünceler içinde
 Onun ayakucunda dikiliyor zntl.
 Yalnız başınaydı. Savaş, yoldaşlarını ise

Kanla sulanan tarlalara sürmüştü.
Ama Farlaf yanındaydı, şanı şöhreti
Unutup, düşman kılıçlarından uzakta
Aldırmayarak ordugâhın endişelerine
Kapının önünde bekçiliğe durmuştu.
Ruslan'ı tanır tanımaz canı,
Damarlarındaki kan dondu, bakışı söndü,
Açık dudaklarındaki ses donup kaldı,
Ve hissizce dizleri üzerinde yere çöktü...
İhanet hak ettiği cezayı bekliyordu!
Ruslan birden hatırlayınca
Yüzüğün gizli hünerini
Atılıyor uyuyan Ludmila'ya doğru,
Prensesin sakın yüzüne
Dokunuyor titreyen elleriyle...
Mucize: Genç prenses Ludmila
Bir nefesle açtı ısıltılı gözlerini!
Galiba, o gecenin bu kadar
Uzun sürmesine şaşırmış gibiydi;
Sanki ne olduğu meçhul bir uyku
Belirsiz bir düşle acı çektirmişti ona.
Ve birden tanıdı – Evet, oydu!
Ve prens güzel Ludmila'nın kollarında...
Ateşli bir ruhla yeniden canlanınca
Ruslan ne görüyor, ne de dinliyor,
Yaşlı adam da sessiz bir mutlulukla
Hıçkırarak canlarını kucaklıyor!

Nasıl bitireceğim bu uzun öykümü?
Tahmin edeceksin, aziz dostum!
İhtiyarın haksız öfkesi söndü:
Farlaf onun ve Ludmila'nın önünde
Ruslan'ın ayakları dibinde itiraf etti
Utancını ve karanlık cinayetini:
Mutlu prens onu bağışladı;
Büyü gücünü yitiren cüceyi
Tutup sarayına kabul etti;
Kutlamak için felaketin sona erişini
Vladimir-Güneş, görkemli şatosunda
Aile arasında şölen düzenledi.

Çok çok eski günlerin olayları,
Kadim zamanların efsaneleri...

EPILOG

Ben, dünyanın kaygısız sakini böylece,
Koynunda anlamsız sessizliğin,
Övdüm uysal lirimle
Söylencelerini karanlık geçmişin.
Anlattım – ve unuttum hakaretlerini
Kör talihin ve düşmanların,
Uçarı Dorida'nın⁴⁰ ihanetlerini
Ve dedikodularını gürültücü aptalların.
Yalanın kanatlarında taşınan
Akıl uçup gitti dünyanın bir ucuna;
Ve bu arada görünmez bir musibetin
Bulutı toplanıyordu üzerimde!...
Ölüyordum... Kutsal koruyucusu
İlk fırtınalı günlerin,
Ey dostluk, sevecen avutucu
Benim hastalıklı yüreğimin!
Yalvarıp yakardın kötü havaya;
Huzura kavuşturdun kalbimi;
Özgürlüğümü korudun daima,
Ateşli gençliğimin senemi!
Sosyetenin ve dedikoduların unuttuğu ben,
Neva kıyılarından çok uzaklarda
Karşımda görüyorum şimdi

Kafkasya'nın gururlu tepelerini.
Yamacında kayalık uçurumların,
Yalçın doruklarının üzerinde
Besleniyorum sessiz duygularla,
Vahşi ve kasvetli doğa tablolarının
Olağanüstü güzelliğiyle;
Yüreğim her saat eskisi gibi
Kahredici düşüncelerle dolu –
Ama şiirlerin ateşi söndü.
Boşuna arıyorum izlenimlerini:
Şiirlerin zamanı geçti,
Aşkın, neşeli düşlerin vakti,
Vakti yürek heyecanlarının!
Sevinçlerin kısa günü aktı geçti –
Ve benden ebediyen uzaklaşıp gitti
Dingin ilahileri Tanrıçaların...

1817-1822

Halit Ziya Uşaklıgil

Aşk-ı Memnu

Mai ve Siyah

Philip Roth

Pastoral Amerika

Demir Özlü

Güvercinler ve Matmazeller - Düş Öyküleri

Thomas Bernhard

Sarsıntı

Ömer F. Oyal

Zaman Lekeleri

Gecelerin En Güzeli

Andrea Camilleri

Unvansız Maktul

Ali Teoman

Horasan Elyazması

Rachel Cusk

Geçiş

Orçun Türkay

Tunç Bey

Kate Atkinson

Mahvolmuş Bir Tannı

Javier Marias

Acı Bir Başlangıç Bu

Dag Solstag

Mahcubiyet ve Haysiyet

İlhan Durusel

Defterdar

Ian McEwan

Amsterdam'da Düello

Kefaret

Italo Calvino

Zor Sevdalar

Şiir Erkök Yılmaz

Aile İçı Muhabbet

Amin Maalouf

29 Numaralı Koltuğun Hikâyesi -

Fransa Tarihinin Dört Yüzyılı

Andrew Gibson

Samuel Beckett

Hilmi Yavuz

Lirik Defterler

Julia Kristeva - Philippe Sollers

Güzel Sanatların Bir Dalı Olarak Evlilik

Will Gompertz

Sanatçı Gibi Düşün -

... ve Daha Yaratıcı, Daha Verimli Bir Hayata Kavuş

John Berger - Selçuk Demirel

Saat Kaç?

Edip Cansever

Çağrılmayan Yakup

Ronit Matalon

Ayak Seslerimiz

Gürsel Korat

Ay Şarkısı

Anne Enright

Yeşil Yol

Margit Schreiner

İnsan Dengesi

Oğuz Demiralp

Ay ile Yıldız Aynı Düşünce -

Juan Rulfo Edebiyatı Üstüne Bir Okuma

Giorgio Bassani

Kuru Otların Kokusu

Surların İçinde - Beş Ferrara Öyküsü

Behçet Necatigil - Kâmuran Şıpal

Dar Bir Çember İçinde

Kâmuran Şıpal

Dua Çiçeği

Erlend Loe

Bildiğimiz Dünyanın Sonu

Eugenio Borgna

Şu Bizim Kınlanlığımız

Darryl Cunningham

Büyük Çöküş

Bülent Gözkân

Kant'ın Şemsiyesi

Romain Rolland

Jean-Christophe - I

Jean-Christophe - II

Bülent Eczacıbaşı
İşim Gücüm Budur Benim

Betül Tarıman
Rıza Bıyık

Richard Yates
Mutluluk Fotoğrafı

Uğur Nazlıcan
Bir Dükkanı Beklemek

Ayfer Yavi
Bir Dünya Börek - Böreğin Tarihsel Yolculuğu

Priscilla Mary Işın
Avcılıktan Gurmeliğe - Yemeğin Kültürel Tarihi

Sabahattin Kudret Aksal
Yazılar, Yanıtlar

Hazırlayanlar: Ernesto Ferrero - Luca Baranelli
Calvino Albümü

Tarık Dursun K.
Bağışla Onları

Fredric Jameson
Antikler ve Postmodernler - Formların Tarihelliği Üzerine

Isabelle Mons
Ruhun Kadınları - Psikanalizin Öncü Kadınları

Hazırlayan: Talat Parman
Psikanaliz Defterleri 1 - Çocuk ve Ergen Çalışmaları /
Çocuk ve Ergenle Çalışmak

Sébastien Dupont
Psikanaliz Hareketinin Kendini İmhası

John S. Allen
Obur Zihin - Yiyeceklerle İlişkimizin Evrimi

Christopher Bollas
Güneş Patladığında - Şizofreninin Gizemi

Anil Ananthaswamy
Ya Ben Yoksam? - Benliğin Labirentinde Bir Gezinti

Juan Enriquez - Steve Gullans
Kendi Evrimimizi Yönetmek - Yapay seçim ve
rastlantısal olmayan mutasyon yeryüzündeki
yaşamı nasıl değiştiriyor?

Thomas Lepeltier
Evrenin Saklı Yüzü - Evrenbilimin Bir Başka Tarihi

**Hazırlayanlar: Erden Akbulut - Handan Durgut -
Mehmet Ulusel - Yeşim Bilge**
Nâzım'ın Cep Defterlerinde - Kavga, Aşk ve Şiir Notları
(1937-1942)

Engin Kılıç-Nüket Esen
Orhan Pamuk'un Edebi Dünyası

Jale Parla
Orhan Pamuk'ta Yazıyla Kefaret

Ece Ayhan
İyi Bir Güneş
Kınar Hanımın Denizleri
Ortodoksluklar 50 Yaşında (Numaralı Özel Baskı)

Francis Russell
Türkiye'de Görülecek 123 Yer

Claudio Magris
Davanın Reddine

Hannah Kent
İrmağın Cinleri

Marcel Proust
"Kalan Son Güzel Kâğıdım"

Yüksel Pazarkaya
Çevirinin Estetiği ve Çeviri Serüveni

Hazırlayan: Mustafa Demirtaş
İkinci Bir Yaşam - Sevim Burak'ın Edebiyat Dünyası

Marc Augé
Evsiz Bir Adamın Güncesi

Turgut Uyar
Elele Okuyalım - Yazılar ve Söyleşiler 1978-1984

Gültekin Emre
Sere Serpe

Faruk Nafiz Çamlıbel
Şarkın Sultanları

Robert Dumezil
Mit ve Destan III - Roma Tarihleri

Philippe Mengue
Yürümek, Koşmak, Yüzmek / Kaçak Beden

Hüseyin Kıran
Yaşamak - Bir Çaba

Nikolay Semyonoviç Leskov
Çelik Pire

